ЦIЕЙ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН, ХЬАМСАРА КХАЛНАХ!

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 8 март, 1975 шу. ● № 29 (5475). ● Мах 2 кап.

«БIАРЧЧА ХЬАЙИЙЦАЧА ДЕРРИГАЧА ПОЛИТИЧЕСКИ ВАХАРЕ МЕТТЕЛ МАССАЗАРЧА, ДЕРРИГАЧА ОБЩЕСТВЕННИ ГIУЛАКХАШКА А ШОАШ ДАКЪА ЛОАЦАРГДОЛАШ КХАЛНАХ ЮКЪЕ ЦА ЭЗАЧА, СОЦИАЛИЗМАХ МЕТТЕЛ, ЙИЗЗАЧЕИ ЧIОАГIАЧЕИ ДЕМОКРАТЕХ А ВIАЛЛА КЪАМАЬЛ ДЕ А ХЬАШТДАЦ».

В. И. ЛЕНИН

СОВЕТСКИ КХАЛНАХАГА

Деза новкъостий кхалнах, вай сийлахь - йоккхача социалистически Даьхен сий дола мехкарий!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето дег тIара даькъала дуьц шун Дунен халкъашта юкъера кхалнаьха ди — машара, демократе, социальни прогресса сийрда идеалаш бахьан долаш лоаттабеча къовсамера дерригача дунен тIарча къахьегача кхалнаьха цхьоагIонин солидарностен Ди!

Укх шерара 8 марта цIей къаьстта лоархIам болаш да. Ерригача планете Дунен халкъашта юкъера кхалсага шу санна белгалдоаккх 1975 шу. Цун башха-дика деназ — кхалнаьха маIача наха нийсса бокъонаш хулга, шоай мехкаш экономически, социальни, культурни дегIакхувлача цар шерра дакъа лоацилга, машар чIоагIбеча, халкъашта юкъера доттагIали цхьана леладу гIулакхашца чIоагIдеча цар лоархIам маногга лакхбелга IалашдаР.

Уж гуманни идеаш советски наьха дегашта гаргеи евец я. Уж котъяхар духьа шоай са ца кходеш къовсам лоаттабаьб вай мехкарча революционерий дуккхача новхалаша, царна юкъе кIезига бац хьалхалатта кхалнах. Сийлахь - боккхача Октябро бакъ а даь дIаоттадаьд паргIатонн цхьатаррарча бокъоний хьакъехад кхалнаха дуккхача бIаьшеренешка дагадаьллар. «Советски Iаьдало ше хьахиннача хьалхарча бетташке а кхалнаьха гIулакха даьчох ах а даьдац е цхьйина паччахьалкхено а, е цхьанна демократически законодательства а» (Ленин).

Социализмо, къахьега адамаш эксплуатацехи Iазапахи мукъа а даьха, исторе чухь эггара хьадха Iалашдаьд кхалнаха социально - политически вахаре, производство, Iилма, культура дегIакхувлача хьинаре дакъа лоацилга. Вай мехкарча дерригача къамехи народностехи болча кхалнаха хьадийлла да образовани яккарга, шоай хьинари кхетами гойтарга долха наькъаш. Общественни гIулакхий цхьаккха ефера яц вай сийлахьча кхалнаха хьинар айденнея творчески къа ца хьегаш.

Болхлой колхозхойи, инженераш а агрономаш а, хьекархойи лораши, Iилмахой а искусствай деятелаш а — цу беррига кхалнаха, са ца кходеш коммунизм хьалъяра сийлахь - доккхача гIулакха дIател шоай низаш, опыт, знанеш, тIагIертта къовсам лоаттабу КПСС XXIV съездо хьаоттаь сийлахь - йоккха социально-экономически программа чакхъяккхар духьа. Эзараш а эзараш а болча къахьегача советски кхалнаха нийслагIча пятилетке карагIдаьннача тIехдаьнна доккхийча хIамай чIоагIа мах баьб Даьхено. Царех дуккхечарна правительственни совгIаташ тийнад, хIаьта дикагIчарех дикагIчарна — Социалистически Къахьегама Турпала цIи.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето дег тIара раьза хинна белгалдоаккх, хIанз, беррига мохк цхьа уйла йолаш — нийслагIа пятилетка толаме чакхъяккха дерхIаш болча хана, советски кхалнаха къаьстта чIоагIа хьинар айдаьи энтузиазм йолаш болх беш хилар. Цар хьинаре дакъа лоац Ерригсоюзни социалистически яхье, къахьегама почини инициатораши организатораши хулаш дIаувтт, къахьегама овсарле лакха йолаш болх мишта бе безе хьахьувкх.

Доккха баркал хилда шоана, деза кхалнах, дуккхаIеза Даймохк тоабеннен иразъ долаши хилийтар духьа оаш къахьегарах!

Дог гIоздоаккхаш бIаьстан цIей долча укх дийнахьа дIаеца шоаш лоархIаши дукхадезаши бала дешаш, деза кхалнах - ноаной! Шоай дегай еррига йIовхал берашта дIател оаш. Саг хьалкхевари Iомаварц, визза вола социалистически паччахьалкхен гражданин хургволаш цунна кхетам балар общества гIулакха къахьега кийчвар — из да доккха хIама а сийлахьа декхар а, из ба боккха бехктоххам.

Даим теркон йоакхон еш я вайцига кхалсаг. Шерагара шерага дикагIа лораю наьнен берек уналцIено. Тарлуш мел дола хIама ду хIара советски дезала вахара хьалаш товдара. ДиэзагIа кхоачашду кхалнаха вша материальни духовни хIамаш, товлу цар къахьегамен бытен хьалаш. Партеи Советски правительствои низаши рузкъеи кходац образовани дегIайоалларан кхуаш йоагIача тIехьенна кхетам баларан. Мехка кхоачашдаь доалаш латт Iаьмате боккхача лоархIамера, массанега а юкъера образовани яккхийтара декхар. Кагийча нахан мехкараштен хьалхашка шерра хьадийлла да общества материальни духовни вахара ерригача сферашка творчески торонаш хьахьоккхарга долха наькъаш.

Вахара советски хьисапах социалистически демократех дIакъоастилургдоаца хIама да кхалнаьха дегIадоагIа общественно - политически хьинар. Миллионал совгIа вай мехка къахьега кхалнах ба къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка, союзнии автономнии республикай Лакхехьарча Советашка, ССР Союза Лакхехьарча Совете депутаталла хержа, миллионаш болча кхалнаха беркат доалаш болх бу партийни, профсоюзни, комсомольски, кхыча общественни организацешка. Коммунистически парте тIехьа тIайоагIача хина а хадданза йоакхо ергья советски кхалнаха паччахьалкхени общественнии гIулакхашта доал деча кхы а хьинарегIа дакъа лацара.

Дунен халкъашта юкъера кхалнаьха цIей вай белгалдоаккх советски халкъа, дерригача прогрессивни адамий вахаре геттара боккхача лоархIама политически событи хулача хана — Сийлахь - боккха Дай - мехка тIом коталонца чакхбаьнна ткъаь итт шу дузача хана.

Бирсача тIема хана санна цIаккха а селлара къаьга гучаяьннаяц социалистически строяс хьалкхеьча, ленински парте кхетам беннача советски кхалсага сийлале - йозале.

Лергдсацаш да шоай са ца кходеш фронташка а партизански отрядашка а турпала тIом беш хиннача, дог майрача патриоткашта карагIдаьнна денал дола гIулакх. Лергдоацаш да Коталон герз кийчдеш хиннача, шоашта а тIем тIа бахарашта а хьалхара болх баьча советски тыла къахьегача кхалнаха карагIдаьнна денал дола гIулакх. «Нагахьа санна вай салташта карагIдаьнна денал дола тIема гIулакх цхьаи оаркхилга тIеи советски кхалнаха карагIдаьнна денал дола къахьегама гIулакх вокх оаркхилга тIеи дилла йиш йола тараз лохалоре, — яьхад КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, — гIаккха цу тараза оаркхилгаш, хетаргахьа, цхьатарра нийсденна латтаргдар ца агаш тIема кхерама кIал шоай моарощцен къонгашцен цхьана лаьтта советски турпала кхалнах санна».

Сийлахь - боккхача Дай-мехка тIем тIа дерригдунен - исторически котало я яьккха, вай халкъо Коммунистически парте кулгал а деш геттара доккхий толамаш даьхад машаре вахар кхоллача а. Советски нах бIубенна болх коммунистически общество хьалъяра новкъа, Шоаш-кхо ца беш къахьегарца дерригача адамашта йолча сийрдача кхоаненга бода никъ шоаш буллаш хиларах де а доагIаш доккхал де йиш я цар.

Октябрьски револоце хьинаре дакъа лацарца, граждански а Сийлахь - боккхача Дай-мехка а тIемашка турпала къовсам лоаттабарца, хIанзара низбола экономика а лакхара социалистически культура а хьакхоллача шоаш кхо ца беш къахьегарца вай мехкара кхалнах заманхошта хьалхашка дIаэттаб кердача, социалистически дунен — паргIатон, нийсхон, сихха дегIайоагIача социальни прогресса дунен кхалнах санна.

Вай советски Даьхе я цхьаннега а йохалургйоаца машарен социализман чIоагIале. Партеи советски паччахьалкхенон лерагIеи тIагIерттан кхоачашъю КПСС XXIV съездо кийчъяь машара Программа. Дунен халкъашта юкъера кхохкам лаьгIбара, машарерча кхоллама къахьегама дикагIдола хьалаш Iалашдара, машар, паргIато, халкъий кхерамзле лораяра тIаерзаяь я парте арахьарча политика ленински курс. Дерригача вай халкъо, планета тIарча дерригача прогрессивни низаша къоабалъяь хьал а лоанаш кхоачашъю парте из курс. Советски кхалнаха дег тIара къоабалъю КПСС хьаькъалера политика, хIаьта из чакхъяккхара хьинаре новкъостал а ду.

Дог тийшша халкъий доттагIала тIехьа къовсам лоаттабеш бола советски кхалнах дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха демократически болама хьалхарча мугIаришка латташ ба. Айхха цхьана барта а болаш империализманен эксплуатаценен духьала, моллагIча дискриминаценен нах Iоткъама кIал лоаттабаран, колониализманен расизманен духьала, машара, къамий кортамукъален, демократенен социализман тIехьа лоаттабеча юкъарча къовсамца бувзабенна ба уж дунен тIарча къахьегача кхалнахаца. ДIахо а чIоагIлулда советски кхалнаьха социализма вежарашха долча мехкашкарча кхалнахацара доттагIал, дегIа а доагIалда шер а лулда цар дерригача дунен тIарча къахьегача кхалнахацара бувзамаш!

Деза доттагIий кхалнах!

Укх дезача дийнахьа Советски Союза Коммунистически Парте Центральни Комитета лов шо могаш хилар, керда творчески толамаш оаш дахара. Дега гIози иразни хилда шуий шун дезалийн!

Партии халкъи дог тийша да дIахо йодача хана а шоай еррига талант, шоай дерригa низаш, дегай камаьршал, кулгий говзал вай Iалаьмате хозача Даьхенна, из чIоагIъяран товиран гIулакх дара оаш дIадургхиларах!

Сийле а хоастам а хилба советски кхалнаха!

Даькъала хилда дунен халкъашта юкъера кхалнаьха Ди — 8 март!

Даькъала хийла вай Сийлахь-йоккха социалистически Даьхе!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ

Торжественни собранеш

Москве, Кремлевски съездий Двореце. 7-ча марта хилар Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денна хетаяь партийни, советски общественни организацей викалий торжественни собрани.

ЧIоагIа дегаш айденна гулбеннараша сийлен президиуме хержар новкъост Л. И. Брежнев керте латта КПСС ЦК Политбюро.

Торжественни собрани хьайиллар КПСС МГК секретара **Р. Ф. Дементьевас**. Цо дош делар КПСС Центральни Комитето советски кхалнахага дайта моаршал дIакхайкадаьча КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела хьалхарча заместитела **К. Т. Мазуровна.**

Торжественни собране къамаьл дир советски кхалнаьха Комитета председатела, Советски Союза Турпала СССР летчик - космонавта **В. В. Николаева - Терешковас**, Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце доакъашхочо, 1917-ча шера дена КПСС член йолча **М. Ф. Фофановас**, лубяни хьоасий промышленноста Центральни Iилма - тохкама института директора заместитела **М. И. Виноградовас**, Советски Союза Турпала **М. Б. Осиповас**, Социалистически Къахьегама Турпала, Московски телевизионни завода монтажницас **Ж. Е. Горбачевас**, Здобуток Жовтня яхача Черкасски областа Тальновски районерча колхоза председатела **Т. А. Гавриловас**, медицински Iилмай доктора, профессора **И. В. Марковас**, МГУ студенткас **А. Д. Турчаниновас**.

Торжественни собране дакъа лаьцараша чIоагIа дегаш айденна тIайийцар Советски Союза Коммунистически партега, СССР Лакхехьарча Совета Президиумга, СССР Министрий Советага дола моаршала письмо.

Торжественни собрани чакхъяьлча цIейна хетадаь концерт хилар.

(ТАСС).

* * *

Селхан, 7-ча марта Грозне М. Ю. Лермонтова цIерагIча республикански эрсий драматически театре хилар Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денна — 8-ча марта хетаяь городской торжественни собрани.

Гулбеннараша чIоагIа дегаш айденна сийлен президиуме хержар новкъост Л. И. Брежнев керте латта КПСС Центральни Комитета Политбюро.

Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денна хетаяь доклад йир КПСС Нохч - ГIалгIай обкома бюро членалла кандидата, ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара **Т. У. Махмудхаджиевас.**

Торжественни собрани чакхъяьлча цига дакъа лаьцараштa спектакль гойтар.

Сийлен цIи яккхара

Грозненски химически завода коллектив укх шера а доккхий социалистически декхараш а встречни план а тIайийца къахьегаш я. Пятилетка тIеххьарча шера планал совгIа 188 эзар сома маьха продукци арахеца лаьрхIад химикаша Шера план ханал хьалха, 24 декабре кховчашъе дош деннад цар.

ТIайийца доккхий декхараш кхоачашдеча тайп-тайпара халонаш нийслу коллектива. Эггара халагIдолча гIулакхех да предприяте болх кхычахьара хьатIакхухьача бедалах тийша хилар.

Дале а, чурча торонех бизза пайда а эцаш, къахьегам аьтто болча тайпара вIаштIехьа боккхаш дика дIадоладаьд химзавода болхлоша нийслагIча пятилетка тIеххьара шу.

Шин бетта план ханал хьалха кхоачашъяьй. Планал совгIа дикка продукци арахийцай.

Производства торонех, къахьегама ресурсаех биззагIа пайда эцара а, производства пайда эцанза йиса резерваш гучаяхара а чIоагIа лоархIаме да социалистически яхь вIаштIехьъяккхар.

Укх шера ерригача цехашта, участкашта, бригадашта юкъе яхь яьржай, хIара коллективо шай социалистически декхараш тIайийцад. Шоайла яхье баьнаб къаьст-къаьста болхлой а.

Предприяте къахьегаш волча 350 болхлочох 202 саг коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи яккхара яхье баьнна ва.

Укх шера хьалхарча шин бетта социалистически яхье карагIдаьнначун итогаш йича гучадаьлар хьалхара моттиг Саркисян Рубен Абрамовича кулгалдеш йолча олифоварочни участка коллективо яьккха хилар.

ШоллагIа моттиг хьожайир ах литр чуйола Iоакъинга банкаш арахецача Бусарев Вадим Юрьевича кулгалдеча участка болхлошта.

Л. АУШЕВА.

БIАЬСТАННА НАКЪАДОЛХАШ

Республике бIаьстан балхаш дIадоладала йисар дукха ха яц.

БIаьсти юв юртбоахама культураш дIаера республика колхозаши совхозаши мишта кийчъеннай хьахьокх укх данеша:

Март болалуш республике тояь яьннай 2844 трактор, аешта аьлча, ремонт яра план 108 процент кхоачашъяьй. Трактораш тояра планаш тIеххкхоачашъяьй Ачхой - Мартановски, Веденски, Грозненски, Надтеречни, Наурски, Ножай-Юртовски, Сунженски, Урус - Мартановски районий боахамаша.

Цхьабакъда Гудермесски, Малгобекски, Назрановски, Шелковски районий боахамашка хIанз а трактораш тояь баьннабац. Дуккхача боахамашка цхьайола трактораш кхашка араяха йиш йолаш яц. Цу тайпара трактораш дукха я Гудермесски, Назрановски, Шалински районашка.

БIаьстанна кийчъяь йоалаш латт кхыйола юртбоахама техника а. 90 процент совгIа культиватораш кийча я вайцига, хIаьта Ножай-Юртовски, Советски, Шалински, Наурски районашка ерригаш а хIана яц аьнна тояь яьннай.

ХIара 10-нех 9 нух кхашкарча балхашта кийча да, хIаьта Наурски районе — 97 процент, Шелковски — 98 процент.

Тояь йоалаш латт селкаш а. БIаьстан балхаш дIадоладе йисар дукха ха яц. Цудухьа хIара колхозен совхозен сиха бала беза кхашкарча балхашта еррига техника кийча хилийтара.

РЕСПУБЛИКА ФЕРМАШКА

Колхозашкарен совхозашкарен хоамаш ух фермашка хьайбаш дика Iангардоадаш хиларах, хьайбаш леладераша фуаш, дулх, шура дукхагIа йоаккхилгах.

Паччахьалкхенга дулха доахан, коа тIара оалхазараш доххара укх шера хьалхарча квартала план март хьатIакхоачаш кхоачашъяьй Ачхой-Мартановски, Веденски районаша. ДIадахача шера укх хана дехкачунца нийсдича 22 процент дукхагIа дулха хьайбаш дехкад Ачхой-Мартановски района боахамаша, Веденски районо — 21 процент.

Иштта укх шера дукхагIа дулх дохк Малгобекски, Урус-Мартановски районий боахамаша.

1975 шера дIабахача шин бетта паччахьалкхенга ехка шура соахка цу хана ехка хинначунца нийсйича Наурски районе 6 процент дукхагIа я. Сунженски — 8 процент, Шелковской — 15 процент.

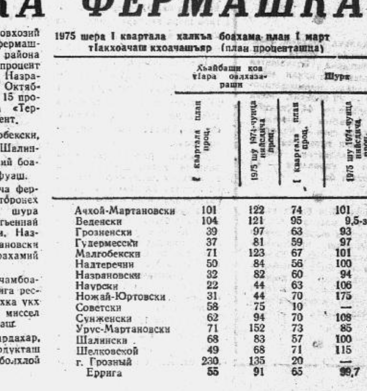
Денгара денга дукхагIа шура йоаккх республика совхозий объединене боахамий фермашка. Иштта Грозненски района «Атагинский» совхозе 6 процент дукхагIа шура йоаккх, Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхозе — 15 процент, Наурски района «Терский» совхозе — 7 процент.

Грозненски, Малгобекски, Надтеречни, Наурски, Шалински, Шелковской районий боахамаша дукхагIа дохк фуаш.

Цунца цхьана дуккхача фермашка йолаш йолча торонех бизза пайда ца эцарах шура эшалу. Шура кIезигъеннай Грозненски, Гудермесски, Назрановски, Урус-Мартановски районий цхьадолча боахамий фермашка.

Уж санна дола кхоачамбоацараш нийсдаларах еррига республика хьанийцача соахка укх хана кийчдаь хиннар миссел кийчдац хIанз дулх, фуаш.

Хьайбаш дика Iангардахар, дIахо а хьайбай продукташ дукхагIа яхар фермай болхлой декхар да.

1975 шера I квартала халкъа боахама план I март тIакхоачаш кхоачашъяр (план проценташца)

	Хьайбаши коа тIара оалхазараши: I квартала план проц.	Хьайбаши коа тIара оалхазараши: 1975 шу 1974-чуца нийсдича проц.	Шура: I квартала план проц.	Шура: 1975 шу 1974-чуца нийсдича проц.
Ачхой-Мартановски	101	122	74	101
Веденски	104	121	95	9,5-зза
Грозненски	39	97	63	93
Гудермесски	37	81	59	97
Малгобекски	71	123	67	101
Надтеречни	50	84	56	100
Назрановски	32	82	60	94
Наурски	22	44	63	106
Ножай-Юртовски	31	44	70	175
Советски	58	75	10	—
Сунженски	62	94	70	108
Урус-Мартановски	71	152	73	85
Шалински	68	83	57	100
Шелковской	49	68	71	115
г. Грозный	230	135	20	—
Еррига	55	91	65	99,7

Хьамзат ОСМИЕВ.

НАНА

Вaьча наьнах Даьхе таръеш,
«Нана-даьхе»
Хозахета аьннадац.
Са мо еза Даьхе еце,
Укх дунен тIа
Наьнах тарде хIама дац.

Вахар доладераш малашб?
Вай гIайгIанна
Кортош кIайду ноаной ба.
Малха дуне, дунен вахар,
Эггар хьалхи,
Ноаной бахьан латташ да.

Эггар кIаьдагI кулг дар
малашб?
Болат санна,
ЧIоагIа кулг доа ноаной ба.
Эггар кIаьдагI дог дар
малашб?
Моакказ санна,
ЧIоагIа дог доа ноаной ба.

Адам юхь-кIай дахийтара
Цар дергдоацаш
Хала, атта — цхьаккха дац.
Фуд вай ноаной низ ца
кхоачаш,
Царна ца ховш?
Аллха ер шиъ мара дац.

ЗIамга долаш, доккхий
хилча —
Цхьанна хана! —
Бераш дицде царна хац.
Иштта болча ноаноша а, —
Да ма-хьаккхаре! —
Къа ца дулга дийладац.

ТХА МАРКАГIА ЙОЛА ПРОДУКЦИ...

Вай мехка дIекхаьча наIеш доазол арахьарча дуккхача мехкашка а дика йовзаш я Грозненски «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода болхлоша кийчъю гаражни оборудовани. Из дукхагIа, дикагIа хилийтара тIагIертта къовсам лоаттабеш ба уж пятилетка тIеххьарча шера. Цудухьа продукци маьхала яккхара шин бетта план тIеххкхоачаш а еш, задане совгIа цар ехкай 8 эзар сома продукци. ХIаьта паччахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа арахийцай 40 эзар сом мах бола гаражни оборудовани. Соажа хьалхарча шин бетта хинначул къахьегама овсарле 3,1 процент лакх а еш, цу чотах арахийцай планал совгIа аpa мел хийша продукци.

Халкъа эша товараш арахецара шин бетта задани а 128,1 процент кхоачашъяьй завода коллективо. Уж толамаш доахача дизза дакъа лаьцад хIанз лехьа пхе шера задани кхоачашъяьча шлифовальщика А. М. Кравеца, электросварщикий бригадира В. С. Турапина, аьшкапхьарий бригадира Ш. Р. Магомедова, электросварщика Л. Д. Хамзаева, кхы дуккха бараша.

Н. РОГОЖИНА,
Грозненски «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода керттера экономист.

«IАЬРЖА ДОШУВ» — ПЛАНАЛ СОВГIА

«Сунжанефть» НГДУ мехкдаьттахоша «Iаьржа дошув» даккхара хьалхарча шин бетта план 100,5 процент кхоачаш а еш планал-совгIа даьккхад 400 тонн мехкдаьтта. МехкдаьттаЦа хьайоагIа газ яккхара шин бетта план 104,4 процент кхоачаш а еш, задане совгIа яьккхар цхьа миллионн 400 эзара кубически метр газ.

Уж толамаш доахача къаьстта дика къахьийгад Холопов Иван Иванович керте латтача цхьоалагIча районни инженерно-технологически служба коллективо. Цо планал совгIа даьккхад 300 тонн «Iаьржа дошув» цхьа миллионн 200 эзари кубически метр гази.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ДАЬХЕН СИЙДОЛА МЕХКАРИЙ

СА НИЙСАРХОЙ, ЙИЖАРИЙ ЦIЕЙ

Кхалнаха хьинаре дакъа ца лоацаш вахара цхьаккха а мотт̀иг яц. Халкъа боахама дерригача доакъошка къахьегаш ба кхалнах, доккхий толамаш а доахаш. ХIанз республика халкъа боахаме болх беш я 160 эзар кхалсаг, вешта аьлча, берригача болхлоехи гIулакхерча нахахи 50,7 процент, 70 эзар кхалсаг я коммунистически къахьегама болама юкъе дакъа лоацаш. 5400 гаргга кхалнах ба рационализатораш изобретателаши болаш.

Кхалнаьха Дунен халкъашта юкъерча дезача дийнахьа хоза а хеташ цIи яккха дог доагIа Даьхенна долча берката шоаш кхо ца беш къахьегача вай дикагIча кхалнаьха. Уж ба Социалистически Къахьегама Турпалаш Барахоева Лемка, Ушакова Мария Павловна, Муслиева Тамара, Летковская Таисия Борисовна, кхыбараш. Дика болх барал совгIа, цар боккха кхетам лу хьатIаккхувча тIехьенна а, шоай къахьегамца боккха хьоькам лу къонача болхлошта. Нохч-ГIалгIайчен къонача кхалнаха, хьинаре дакъа лоац «Ма-хулла кIезигагIа хIама дIа а дохийташ продукци дукхагIа а дикагIа а арахеца» тIехьарча болама юкъе.

Кхалнаха беча балха боккха мах баьб партен правительствам. СовгIаташ деннараштa юкъе ба СССР Лакхехьарча Совета депутаташ Ленински комсомола лакхагIа дола совгIат — ВЛКСМ ЦК Сийлен знак енна йола Назрановски района «Октябра 40 шу» яхача совхоза доярка Даурбекова Зина, Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхоза доярка Умхаджаева Малика, ВЛКСМ XVII съезда делегат, Ножай-Юртовски района А. Шерипова цIерагIча колхоза тхьамка кхедеча комсомольско-кагирхой бригада бригадир Илманова Малика, Малгобекски района «Кавказ» яхача колхоза хьаькхарч лелаер Конарева Валентина, кхыбараш.

Дукха бола къахьега къона кхалнах дикача гIулакхий инициатораш ба. Масала, Шелковской района Менжинске цIерагIча колхоза комсаш кхееча бригада бригадира, СССР Лакхехьарча Совета депутата комсомолкас Аржинит Клавдияс 1974 шу доладуш «Бурунный» совхоза тIехьаюсача бригадана шефски новкъостаде а из хьалха яккха а декхар тIаийцадар. Соахка цу бригадас кхоачашдир план.

Итт класс чакхъьаккхачул тIехьагIа Коатар-Юртара Джабраилова Рая ферме балха яхар. Эгтара кIезигагIа шура луш дола доахан хьайнар цо, царех эгтара дукхагIа шура яккха дага йолаш. Комсомола Ачхой-Мартановски райкома пленуме ше къамаьл деш Райсас аьлар: «Со хьокхам эца сага волаш я. Из я тха районе дикагIа йола доярка Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаю Дибирова Зура. Из яхье хьеха аз. Ловча ма хийла са Зурай санна опыт, цунна ховр ца ховш а ловча хийла со. Иштта дале а, са чIоагIа безам ба къахьегама толамаш даха».

ХIанз Раиса ше аьнна дош кхоачашдеш я. Кхы а доаладе йиш я из санна дола масалаш.

Халдаьза лакхлу къонача кхалнаьха общественно-политически сакхетам. Цох дика дувц укх цифраша. Укх тIехьарча шин шера вай республике комсомоле яхай 15 эзар гаргга йоI. ХIаьта царех 8200 нохчой гIалгIай я. 700 совгIа къона кхалсаг я юкхьанцарча комсомольски организацешта кулгалдеш. «КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъе!» яхача Ерригсоюзни Ленински зачета юкъе дакъа лоацаш 65 эзар къона кхалсаг я. Толамца кхоачашъю «Коммунизме даха Iомале» яха комплексни планаш.

Машаре къахьегаш санна, Даьхенна низкъала ха тIаэттача а оарцагIбоалаш ба советски кхалнах. Из дика хьахьеькхар Сийлахь-боккхача Даймехка тIемо. Эзараш болча кхалнаха турпалал гойтар фашисташта духьала баьча цу тIем тIа. КIезига кхалнах хиннабац цунна юкъе дакъа лоацаш вай республикера баха а.

Укх шера ткъаь итт шу дуз фашистел вай котдаьнна. Из ди къаьстта доккха цIей деш белгалдоаккхаргда советски халкъо. Вайна цIаккха а дицлургдац из котало йоаккхаш кхалнаха тIем тIа а тыле а даь турпала гIулакхаш.

Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа денал долаш дакъа лаьцар кхалнаьха 46-ча полка летчицас, Грозненски медицински училища студентка гварде капитана Джунковская Галинас. Цунна елар Советски Союза Турпала цIи. Партизански отрядашта юкъе денале дакъа лаьцид комсомола Малгобекски райкома шоллагIча секретара Утнина Аннас, Грозненски шоллагIча газови завода № 22 йолча установка начальника Зубко Таисияс.

Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа дIадоладаь денал дола гIулакх хIанз дIахо хьу къахьегача фронте.

Укх шера январь бетта республике хиннача «Даьхенна, партена — хьинаре къахьегам, геттара дика болх бар, геттара дика дешар!» яхача Ерригсоюзни комсомольски собране нагийча нахен мехкарашен хьалхьацар «Сайнен цу зIамигача саган хьалхара» яха, тIем тIа баха Даьке бахьан фашисташца леташ шоай са дIаденнараштa хьалхара Коталон 30 шу дизара сийна шоллагIа норма яккха ВЛКСМ XVII съезда делегаташа москвичаша Бондарева Иринаси Скриник Игорен дIадоладаь гIулакх.

Назрановски трикотажни фабрика комсомолкаша шоай коллективана юкъе йихьар гитлеровцашта духьал тIом беш енна медицински служба майор Тутаева Аьсет, хIаьта цу фабрика болхлочо Холухоева Розас ший новкъостий тIахьийхар 29 октябрь — Ленински комсомол хьахинна ди тIаккхоачаш шера йоагIа план кхоачашъяра.

Иштта гIулакх дIадоладаьд Наурски района «Красное знамя» яхача колхоза дояркаша а.

Ударни вахта йолча деношка шоаш даьккха ахча машара фонде дIадала лаьрхIад кондитерски фабрика комсомольцаша.

ХIанз вай республика кагирхой партега, советски халкъага КПСС ЦК-ас даьча Кхайкарала, дика къахьегарах советски халкъа сий долча хIамана — Коталон Байракха хьалхашка эгтара хьалха сурт даккха бокъо еннача Москван комсомольцашка КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева дахьийтача моаршала ма-доагIара жоп далара къахьегаш ба.

Кхалнах гIерт пятилетка чакхйоалача шера хIара ди дика къахьегарца, дика дешарца белгалдоаккхаш вай парте XXV съезда накъабаха.

Т. МАХМУДХАДЖИЕВА,
ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь.

ЦИФРАШИ БАКЪДАРАШИ

Советски Союзе 134,6 миллион кхалсаг я, е берригача бахача нахах 53,7 процент бараш.

●

Халкъа боахаме болх беш болча хIара 100 болхлочохи гIулакхерча нахахи 51 — кхалсаг я. ТIехьарча ткъаь итт шера болх беш бола кхалнах кхоззё ахазза совгIа дукхагIа а хинна 1974 шера 51,2 миллион кхалсагага кхаьчаб.

ХIанз берригача къахьега могаш болча кхалнахах 96,5 процент бараш болх беш е дешаш ба.

Халкъа боахама лоархIамегIа долча доакъошкарча болхлоштеи гIулакхерча нахаи юкъе кхалнах: промышленносте — 49 процент, юрта боахаме — 44, уна̀хцIено лоравечен социальни Iалашо ечен — 85, просвещенен культурен — 73, наччадьалкхени боахамен управлене — 63 процент ба.

●

Болх беш болча кхалнахахи маIача нахахи лакхерен юкъерен дешар дийнараш практически цхьатарра ба. Халкъа боахаме болх беш йолча хIара эзар кхалсагах 739 кхалсаг лакхерен юкъерен дешар дийша я, маIача нахах — 737 саг ба.

●

ДАЬХЕН ДУХЬА КЪАХЬЕГАР

ИйслагIа пятилетка чакхйоалаш дола ер шу сона къаьстта боккхача лоархIаме да доккха дикахетар сона хиларца. ДIадахача шера аз даьха толамаш белгал а доахаш вай хьамсарча Даьхено укх деношка сона хьожаьй «Знак Почета» яха орден. Цу дезача совгIато декхарийла ю со дIахо йодача хана кхы а дикагIа къахьега.

Яндаререча отделене аз къахьега 15—16 шу ха я. ХIаьта укхазарча шурий-товарни ферме со болх бе йолаенна 8 шу да. Царех цхьаькха шу дIадахадац сай групперча доахангара шура яккхара план аз кхоачаш ца ейш. Къаьстта хьинаре къахьийгад аз ийслагIча пятилетка шерашка. Масала, дIадахача шера хIара Iаттагара 2207 килограмм шура яккха вIаштIехьдаьлар са, планагIа 1800 килограмми социалистически декхарегIа 1920 килограмми йолча.

ДикагIа болча дояркаша доахача толамашца нийсбича из хьокхам лаьха боашилга дика кхетаду аз. Доахана хIара группагара эзар а кхы дукхагIа а центнер шура яккхара вай республика ерригача шурий-товарни фермай болхлошка цар даь кхайкарал дувцаш собрани хиннай тхо долча. Цига оаха дийцар тхоай балха тIарча кхоачамбоацарех, шура дукхагIа яккхара йола торонаш гучаяьхар, керда декхараш тIаийцар.

Сога сайга 17 етт ба. Царех 15 етт бетташ ба. Вож шиъ укх деношка яхар санна бахкаргбоаш ба. ХIара кхоабача Iаттагара дийнахьен бийсанней юкъера лаьрхIача 9—9,5 килограмм шура йоаккх аз. ДIахо кхы а дукхагIа шура йоаккхаргхиларах бIубенна а я со. ХIана аьлча, хьайбашта мел эшаш бола кхоачам болаш ба тхога. ХIара дийнахьен бийсанней цхьан Iатта оаха лу 20 килограмм силоса, 5 килограмм сенажа, 5 килограмм ча, 2 килограмм концентраташ, 20 килограмм мела муж.

«Лаьттанцарен хьайбашкарей йоала продукташ 1975 шера дукхагIа яхари кийчъяри, пятилетка толаме чакхъяккхар духьа юрта боахама болхлоша лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьа» бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцам кхоачаш а беш, аз дош деннад сай групперча хIара Iаттагара 2000 килограммал кIезигагIа йоацаш шура яккха. Иштта декхараш тIаийпа къахьегаш ба тха фермера дояркаш Китиева Люба, Часыгова Рая, кхыбараш.

Белгалбаха лов сона доахангара шура дукхагIа яккхара тIехь лоаттабеча къовсаме тхона доккха новкъостал деш бола скотницаш Даурбекова Маликат, Кодзоева Марем, тха ферма дикагIа йола Iаьсий леладер Бекова Забрат. Тхоай толамаш оаха хетаду кхалнаьха дезача денна — 8-гIча Марта.

Л. ГАНДАРОВА,
Назрановски совхоз - техникума доярка, «Знак Почета» орден еннар.

Грозненски опытно-экспериментальни заводе дукха кхалнах ба хIанзлехьа шоаш тIаийца социалистически декхарашил пхе шера заданин кхоачашъяь. Царех цаI я радиомонтажница, коммунистически къахьегама ударник Первая Раиса. Цхьаккха смена дIаяхийтац цо норма 130—140 процент кхоачаш ца еш.

Цох кхоачамбаь Iац из. Раиса гIерт арахеца продукци дикагIа хилийта а дIадодар кIезигагIа долаш из хьае а. ТIехьика мара продукци кийчъеш ца хиларах ший тамагIа долаши ОТК болхлой тIахьожам боацаши дIайийю из.

Шийх болх дика лийлача кхычa хIаман бала дIа ца кхоачарех яц тха Раиса, — йоах покрыте участка кулгалхоша. — Из кийча я новкъоста гIо де, цунна ца ховр дIахьеха.

Ше болх беча юкъагIа иттех радиомонтажница кийчъяьй цо.

Общественни балха тIа дакъа лаца а ха корайоагIа Раисана. Массехк шу да из профсоюза цехкома вахара-бытовой комиссе член йола. Болхлоша дукха гIулакхаш тIаккхухь цунна, уж къоастадаьчул тIехьагIа мара сатеш цуй. Иштта йолча шоай общественница, наставника сий ду массане а.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТIА: радиомонтажница Р. Первая.

И. ПЛИЕВА сурт.

ТРАМВАЙ ЛЕХКАРАШ

Грозненски трамвайни управлене болх беш 844 саг ва. ДукхагIча даькъе кхалнах ба уж: 537.

Тайп-тайпарча балхаш тIа ба кхалнах: трамвая водителаш, кондуктораш, шофераш, гIулакхера бараш, инженераш.

Коллективе дукха ба Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тIем тIа дакъа лоацаш хинна кхалнах: водителаш А. А. Строчило, М. А. Полина, кадрай отдела йоккхагIйола инспектор М. А. Мороз.

Иштта дукха ба 25 шера совгIа трамвайни управлене болх беш бола ветеранаш а: водителаш Л. П. Голоченко, В. Р. Ростенко, В. Р. Ногина, А. П. Ерохина, А. А. Кооганова, А. Р. Крысина, наькъа служба керттера инженер А. М. Кутакова, энергоболхама керттера монтер К. В. Аминова, иштта кхы дукха бараш а.

Дукхача шерашка тIехника къахьегарах доккхий правительствени совгIаташ деннад водителa Л. П. Головченкона В. И. Ленина орден еннай, «Къахьегама ЦIеча Байракха» орден еннай водителашта П. К. Мишуровкайна, А. П. Ерохинана, иштта совгIаташ телаш белгалбаьхаб кхы дукхабараш а.

Трамвая водителашта юкъе хIанзалца кIезига хиннаб вайнаьха кхалнах. Масала, 1969 шера цаI мара вайнаьха кхалсаг яцар. ТIеххьарча шерашка уж дукхагIа хулаш боагIа.

Балхах кхетталца, коллективаца дIаIаммалца чIоагIа гIо ду царна эрсех, украинцех, эрмалоех, кхыча къамех болча новкъосташа, атта боаца водителий болх безаболийт.

ХIанз трамвайни управлене болх беш нохчий а гIалгIай а кхалнахах 31 водитель я. Уж дукхагIча даькъе шоай балхах дика кхеташ, общественни вахаре дизза дакъа лоацаш ба. Къаьстта белгалбаха лов водителаш Айбаева Хамсат, Умаева ПаьтIамат.

Массехк шера дика къахьегаш, цIаккха шоай бехкагIа авари ца хулийташ, пассажирашца эздел леладеш хьабоагIа уж. Цудухьа дуккхаза а Сийлен грамоташца, ахчан премешца белгалбаьхаб Хамсати ПаьтIамати.

Общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш ба управлене берригa кхалнах: шоллагIча депо эксплуатаци яра начальника заместитель А. А. Осмоловская Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат я. Н. Н. Токарева, А. А. Строчило, Н. Н. Арутюнян, иштта кхыбараш а къахьегамхой районни городской Советий депутаташ ба.

А. ШИЛОВ.

Баркал ях аз партена

17 шу да Евлоева Хьанифас Назрановски района «Экажевский» совхоза Iаьлий-Юртарча отделене шурий-товарни ферме дояркалла къахьега. Цу юкъа дика караерзаяьй цо ший говзал. ХIанз совхозе меттел, ерригача районе а йовзаш я из дикагIйола доярка хиларах тарра.

Евлоева Хьанифай къахьегама боккха мах баьб вай правительствос. Цунна еннай Къахьегама ЦIеча Байракха орден, ленински юбилейни медаль, дуккха Сийлен грамоташ, массехк шера вIаштта из хийржай районнии юртен Советий депутаталла. Халкъа шийх беина тешам боа ца беш, массаза а юртхой гIулакхаш оарцагIа йоалаш, шийна могача тайпара цар хьашташ кхоачашдеш хьа а йоагIа из. Цун новкъосталца дукха тIаьш, наькъаш, гIувш тоаяьй юрта. МассагIа фусам-нана еча Хьанифа йолча берий гIулакха, кхыча хIамaнна цунгара гIо эшаш. ХIаьта депутато цхьаккха а саг юкаверзийтавац шийга дулургдола новкъостал ца деш, цунна эшача хIамaнга ца хьожаш.

— ЧIоагIа хьинар долаш, тIах аьнна саг я тха Хьанифа, — йоах цунах цуйца болх беча доярка Нальгиева Марема. — Массанахьа а кхоаю из: ферме болх бе, цIагIара гIулакхаш де, берашка хьажа, ший депутата декхараш кхоачашде.

ХIаьта болх а дика лел Хьанифай. Пятилетка диълагIча шера ший групперча хIара кхоабача Iаттагара 3000 килограмм гаргга шура яьккхар хьалха латтача доярка. Бакъда цунах кхоачам баь Iе дага яц вз.

— Тха хьайбаш леладераша чIоагIа къоабалдаь хьаллаьцад доахана хIара группагара цхьа эзар а кхы дукхагIа а центнер шура яккхара вай республика ерригача шурий-товарни фермай болхлой тIахьехаш дикагIболча дояркаша даь кхайкарал. Тхоай торонашка а хьежа саха а доккхагIа дола декхараш тIаийцад. ХIаьта аз айса, фашистски Германи эшаеш вай турпалча советски халкъо йоккха Котало яьккха шу хиларах тарра, укх шера лаьрхIад сай групперча доахах хIаранегара 3000 килограммал кIезигагIа йоацаш шура яккха.

Ший дош дизза кхоачашде Хьанифа чIоагIа оарцагIъяьна хилара тешал ду хIанз цо доахача толамаша. ХIанз ший групперча доахах хIара Iаттагара цхьан дийнахьен бийсанней 7—8 килограмм шура йоаккх цо. ХIаьта дIахо кхы а дукхагIа шура яккхен районе хьалхе лелаеча доярка, СССР Лакхехьарча Совета депутатаца Даурбекова Зинайца яхье къовсен уйла йолаш я Хьанифа.

Шоай новкъостагара хьокхам а эцаш цу ферме къахьегаш ба дояркаш Нальгиева Марем, Оздоева Золовбан, кхыбараш. Уж гаргa ба шура яккхара шоай квартальни планаш кхоачашъе. ХIаьта Евлоева Хьанифас хIанзле а кхоачашъяьй укх шера хьалхарча квартала план. Шоай къахьегама толамаш дерригача дунен тIарча кхалнаьха дезача денна — 8-гIча марта хетаду ферма дояркаша.

Укх деношка чIоагIа дог гIоздоаккхаш кхаъ хиннаб ферма болхлошта. СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа цар новкъоста — Евлоева Ахьмада Хьанифайна хьожаяьй III-гIча степена Къахьегама Сийлен орден.

— Из совгIат са цхьанне хинна Iац. Из тхоца массанена а деннарг лархIа мегаргдолаш да. Аз дег тIара доккха баркал ях вай партена а правительствана а кхалнаьха цар иштта чIоагIа сий а йоакхо а еш хиларах.

Р. МАЛЬСАГОВ.

СУРТА ТIА: «Экажевский» совхоза доярка Евлоева Хьанифа.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЦИФРАШИ БАКЪДАРАШИ

Фашистски Германеца Сийлахь-боккха Даьймехка тIом хиннача деношка миллионаш советски кхалнах фронте бахача маIача наха метта халкъа боахаме балха хиннаб.

Миллион совгIа кхалсаг юкъарчал доацаш дакъа лоацаш фронте партизански боламе а тIом беш хиннай.

ТIем тIа карагIдийнна майра гIулакхаш бахьан долаш 100 эзар совгIа кхалсага орденаши медалаши еннай, 87 кхалсага Советски Союза Турпала цIи еннай.

●

1941 шера вIашагIъеллай советски кхалнаьха Антифашистски комитет (1956 шера денз — советски кхалнаьха Комитет). ХIанз цунна керте латт дунен тIа эгтара хьалхара космонавт-кхалсаг Николаева-Терешкова Валентина.

Советски кхалнаьха Комитето бувзам лоаттабу дунен 120 мехкашкарча 250 совгIа йолча къамани дунен халкъашта юкъерчен организацешца, кхалнаьха Дунен халкъашта юкъерча демократически федерацена чуйоагIаш а я из.

(АПН).

МАIАЧА НАХА НИЙССА...

Тахан доккха ЦIей кхаьчад вай мехка — Дерригача дунен халкъашта юкъера кхалнаьха Ди. Укх шерара 8 март ший къаьстта белгало йолаш да 1975 шу дерригача дунен кхалнаьха шу санна белгалдоаккхаш хиларца а. ХIаьта вIалла из ца лаьрхIача а вай мехка Сийлахь-йоккха Октябрьски революци хинначул тIехьагIа дена хIара ди кхалнаьха вахаре мах баь варгвоаца Iалаьмате йоккхий эргалонаш яхьаш хиннад.

Социализмо боахаме, политически социальни вахаре маIача наха нийсса бокъонаш еннай кхалнаха, из социальни дынен Iазапах мукъаяьккхай, дешара, ший талантaш гучаяхьа шерра торонаш хьайийлай цунна. Советий Iаьдал отталехьа къаьстта воча хьал тIа яр вайнаьха кхалсаг. Духхьал яхен маIача сага, дезала гIулакх далали совгIа кхы бокъо яцар цун, хIаьта хIанз алхха тха Назрановски район хьаийцача массехк бIаь кхалсаг я лаьхера дешара заведенеш чакх а яьха школашка, больницашка, кхыча организацешкеи учрежденешкеи шоай балхах дика лоархIабеш къахьегаш.

Къаьстта белгалбаха лов КПСС ЦК партега, советски халкъага даь Кхайкарал шоай дулхах-цIех дола гIулакх санна хьал а лаьца заводашка, фабрике, совхозий кхашкен фермашкен къахьегама вахте а этта шоай хьинар ца кходеш пятилетка чакхйоалача шерара заданеш кхоачашъяра болх беш бола кхалнах. Царех дукхагIчар шоай массехк бер долла ше а социалистически яхье коталонаш йоах, шерра общественни вахаре дакъа лоац.

Хьаьзцаргъя вай тха районе эгара йоккхагIа йола «Электроинструмент» завода коллектив. Укхаза дукха ба вайнаха юкъе хьалха вIалла ца хеза балха говзалаш караерзаяь кхалнах, мехкарий. Районе дика йовзаш я № 43 йолча цеха участка мастер Аушева Лида. Цо кулгаллеча коллективо соахка ноябрь бетта кхоачашъяьй пхе шера заданеш. Дика камаьхал йоалаш къахьегаши коллектива, района общественни вахаре шерра дакъа лоацаши йола Лида Нохч-ГIалгIай республика Лакхехьарча Совета депутаталла, шоллагIа завода кхалнаьха Совета председателалла хержай. Кхычарна хьокхам телаш болх беш я укхаза бригада кулгалдеш йола Борова Дугурхан, фрезеровщицас Тамасханова Хьава, Тимурзиева Люба, Баркинхоева Лемка. Цар соахка гурахьа денз 1976 шера чотагIа къахьег.

Укх тIеххьарча хана дикка хувцамаш хиннад коммунистка Дьяченко Валентина Николаевна директор йолча трикотажни фабрике. Цу предприяте болх бераш керттерча даькъе кхалнах ба. Цига дика къахьегаш я август бетта ший пятилетка кхоачашъяь яьнна вязальни цеха заправщица Барахоева Зати. ХIаьта хIанз фашистски Германи Советски халкъо эшаяь 30 шу дузача ден сийна лоаттаеча къахьегама вахте заданеш 140 процент совгIа кхоачашъеш хьайоагIа из. Иштта дика ший балха декхар кхоачашдеш я фабрикера швея-мотористка Сакалова Минови а.

Районе а республике а чIоагIа сий деш я СССР правительства член йола, республике дIадахача шера дояркашта юкъе эгтара лакхагIа бола хьокхам — план 1900 килограмм йолча хIара Iаттагара 4370 килограмм шура яьккха «Октябра 40 шу» яхача совхозера доярка Даурбекова Зина. Цул дукха тIехьайисаяц цу совхозера доярка Тимурзиева Роза, Социалистически Къахьегама Турпал «Назрановский» совхоза доярка Барахоева Лемка, «Экажевский» совхоза дояркаш Евлоева Ханифаи Оздоева Заловбани, совхоз-техникума доярка Гандарова Лоди. Шекара свекла кхеяра чIоагIа аьттуь баьлар соахка Холухоева Зулпай. ПланагIа 180 центнери социалистически декхарех 30 центнери йолча хIара гектара тIара 604 центнер мерза оалаш даьхар цо.

Пятилетка чакхйоалача шера яьржача социалистически яхье хьалха латташ ба маькхъеча завода болхлой Мальсагова Рая, Колоева Тамара, хьоар доаккхача завода болхлой Андреева Тамара, Бекмурзиева Либихан, кхыбараш.

Толаме чакхдаьккхар пятилетка къовстамбу шу дика камаьхал а йоалаш къахьегаш дуккха кхалнах болча райпромкомбината коллективо а. Укхаза къахьегаш ба района дуккхача юрташкара мехкарий. Дукха ха яц ВЛКСМ Назрановски райкомо комбината комсомольски организаце секретаралла харжа К. Х. Берсанова могаяь. Лоацача юкъа цун карагIдаьлар кагирхой коллектив хьалхашка латта декхараш кхоачашдара кхотае, кхалнаха юкъе бу массово-политически болх тоабе.

Дикаьца бувца мегаргбола кхалнах дукха ба района интеллигенцена юкъе а. Цар Iалаьмате дукха болх бу кхувш йоагIа тIехье коммунистически уйланца хьалкхееш, наьха унахцIено лораеш, кхыдола декхараш кхоачашдеш.

М. ПУГОЕВА,
КПСС Назрановски райкома кхалнаха юкъе беча балха отдела заведующи.

НАХ БЕЗАШ Я ИЗ

Болхлой кадрай инспектор я Калашникова Анна Федоровна. Массаза нахаца гIулакх долаш хила везаш ба из болх. КIезига бац грозненски химически заводе Анна Федоровнай хьехамах, цунца хиннача къамаьлах укхаза болх бе биса къона производственникаш. Къоначарна а къаьначарна а дукха езаш я инспектор. Цун дерригa вахар заводаца дувзаденна да.

МоллагIа цIей долча дийнахьа новкъосташа, болхлоша дукха ловцаш доах Анна Федоровнайна. ХIаьта, 9 Май—Коталон цIей дездеча дийнахьа зизай бIаьрча морхI Iов цун новкъосташта хов ше тIема ветеран хиларах тарра из цIей Анна Федоровнайна къаьстта деза долга.

ТIом болалуча шера Грозненски кооперативни техникуме деша ягIар Анна Федоровна. Фашисташ Кавказе кхоачарг ма бий аьнна дагалацар йоIа.

Цхьабакъда, кавказски мехкдаьтта тIаккхача гIерташ бола фашистски гIаьрахой бирсача довнашца Грозне города гаргакхаьчар 1942 шера.

МоастагIчоа духьале яра городал арахьа окопаш яха арабаьлар къахьегамхой. Уж дукхагIча даькъе кхалнах бел бе йоллараг хинна бераш, боккхий нах бар. Царна юкъе яр баьайтта шу даьнна Анна а. Окопаш йоахача дакъа лацарах кхоачам ца хеташ тIем тIа яхийта аьнна военкомате яхар из.

ИйслагIча армена чуйоагIача 35 автосанроте хьожайир Анна Федоровна.

ТIом латтачара яьх-ворхI километр мара гаьна йоацача медсанбатера човнаш хинна советски бIухой машинашца эвакгоспитале дIаккхувла безаш яр Калашникова. Уж дуккхагIча даькъе бус кхувлар дIа.

Баьдеча, йоаяь машина лампаш а йолаш лай тIа гIолла биллача наькъагIа дукха рейсаш е йийзар цу Iай Анна Федоровнай. Юххьенца чIоагIа кхераме хетар: гобаьккха минаех хьалдиза дадаш даьсса кхаш дар. КIезиг-дукха а новкъара ваьлча мина тIа а кхаьча машина урагIъяхар кхерам болаш яр. ТIаккха дIаIемар. Цун ерригa уйла унахой ма-хулла лорабеш госпитале дIаккхоачийтилга яр.

Дукха ха ялалехьа Грознена гаьна кхайсар фашисташ. Калашникова ший ротаца Крыме, цул тIехьагIа штабе болх беш Польше кхаьчар.

1945 шера Малхбоалехьарча Пруссе Гумбинен яхача городе эскаре гIулакх даь яьлар Анна Федоровна.

Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тIем тIа дакъалацарах енна «За оборону Кавказа» яха медаль, кхы а массехк совгIат да Калашниковай.

ТIом чакхбаьннача шерашка ера из химзаводе балха. Укхаза а, ший гIулакх тешаме кхоачашдеш хьайоагIа из.

Дукхаза белгалъьхай Калашникова Анна Федоровна Сийлен грамоташца, ахчан премешца. «За доблестный труд» яха медаль еннай цунна.

Л. АУШЕВА.

Ер кхалнаьха цIей шолха деза да укх сурта тIа шоана гуча Грозненски медицински училища студенткашта. ХIанз «хиннача» аьлча а гIалат даргдац. Укх деношка 366 саго хьайийцар медицински училище чакхъяккхарах дола диплом. Царех 105 саго училища тIехдикен 171 саго дикен чакхъяккхарах дипломаш ийцар, хIаьта 36 саго конкурс йоацаш медицински институте деша баха бокъо яьккхай.

СУРТА ТIА: заслуженни лорага Н. П. Подберезнаяйга акушерствай гинекологен тIеххьара экзамен луш я отличница, выпускница Грибоедова Оля (уралаттар).

В. ЕЛФИМОВА сурт.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ЯХЬА—ПАРТИЙНИ ЙОАКХО

КПСС ЦК декабрьски (1974 ш.) Пленумо къахьегама коллективаш иназаш тІаерзадаьд производства эффективность ма могга лакхъяра, Іилман-технически прогресс сихъяра, йолаш йолча производственни мощностех дикагІа пайда эцаран кердаяраш сихагІа балха юкъеяккхьаран.

Мишта кхоачашъю КПСС ЦК Пленума решенеш Грозненски бурув деттара балхий управлене коллективо.

Тха управлене къахьегама коллективо дег тІара хьаллаьцар КПСС ЦК партега, советски халкъага даь Кхайкхам. Ший торонашка а хьежа производственни программа толамца кхоачашъяран мехкдаьтта доалла керда моттигаш гучаяхаран кхы а доккхагІа дола социалистически декхараш тІайиц̇ар коллективо.

Управлене партийни профсоюзни организацеша, боахема кулгалхоша шоашта хьалхашка декхар оттадир социалистически яхь дикагІа вІаштІехьяккха, аьнна. Практикни хьахьекхача бесса, яхьах хьахулаш бола пайда боккхагІа хул, нагахьа хоадамболлаш дола декхараш кхоачашдара из тІаерзаь хуле.

Тхона, бурув деттараш̇та мехкдаьтта доалла моттигаш тоxкарашта, из тайпа долча керттерча декхарех цаІ да — мехкдаьтта запасаш алсамъяхар. Из декхар кхоачашдара тІаерзаь я, ерригача подразделенешка шерра яьржа социалистически яхь.

Пятилетка дий шера программа ханал хьалха кхоачашйиш управлене. Ишта кхоачашдир социалистически декхараш — тоаделар керттера технико-экономически хьокхамаш. Белгалде дезар фуд аьлча, из да ерригача бурув деттачев вышко-монтажнии бригадаша, производственни гІулакхаш кхоачашдара йолча база цехаша шоай социалистически декхараш кхоачашдар.

Яхье яьнача коллективашта хьалха латт коммунисташа В. Х. Тайсаева, А. Г. Мау, А. М. Золотарева, Х. М. Махмаева, парте воацача У. З. Шидиева, иштта кхычар кулгалду бурув деттен вышкомонтажнии бригадаш.

Укхаза ала доагІа, тІеххьарча хана къьстта партийни документаш хувцарца дувзаденна производственни общественнии вахаре коммунистий творчески хьинар дукха лакхденна хилар. Массаза санна, мах болча боламех яхье толам боаккхачеи инициатораш уж хул. Цхьа масал доаладергда аз. Хьалха хьоадавча тайпара, шоаш тІайица социалистически декхараш кхоачаш а деш чакхдаьккхар тха бурув деттараша пятилетка диъ дагІа шу. ХІаьта производства керттерча участкашка къахьегараш тха партийни организаце 80 процент совгІа бола коммунисташ ба.

Тха рационализаторех ахаш бараш коммунисташ ба, царна юкъе дукхагІбараш къонача болхлошта хьехам беш ба.

Январь бетта ерригача цеховни партийни организацешка партийни собранеш чакхъяьлар. Цига йийцар «КПСС ЦК декабрьски (1974 ш.) Пленума решенеша 1975 шерен бІарччача нйслагІча пятилеткан социалистически декхараш кхоачашдара цехови партийни организацена хьалхашка латта декхараши» яха дош.

Собранешка коммунисташа деш хинна къамаьл корта боаши кхоачамбоацараш гучадоахаши дар. Цар дукхагІа терко йора тІадкхлача гІулакхацара хІаране бехктокхам лакхбара.

Промышленноста хІара дакъа ший белгалонаш йолаш да. Цо белгалду яхьа хьисап а партийни организаце хоадамболлаш дола декхараш а. Масала, хьаьцаргда вай бурув деттарий яхьа хьалаш. Уж даламан тІоанашта дукхагІа бурув тохара, къахьегаме хьалха латта прогрессивни технологически методаш балха юкъекхахьара чотах цхьа метр бурув тохарга дІадодар кІезигдар. Уж декхараш кхоачашдара эшаш да материалий, реагентий, электроэнергеи дизельни доагорен кхомбар.

Цудухьа партийни комитета член волча В. Х. Тайсаева кулгалдеча тха управлене хьалха латтача бурув деттарий бригадас кІезигагІа средствашш материалаши дІа а ухийташ бурув тоха аьнна дІайолаьь яхь дег тІара хьаллаьцар берригача бурув деттараша.

Яхь дІайолаяьраша шоай дош кхоачашдир. Соахка ший социалистически декхараш тІа белгалдаь хинначул тІех а йоалаш рузкъан кхом бир бригадо. 1975 шера январь хьатІакховчйш — 28168 сом материалашта кхом баьбар цо.

Тайсаев Ваха Хамидович керте латтача буруводеттарий бригадас дІайолаяьча яхьо партийни профсоюза групповой комитеташка, управлене администрацега дІахайтар «Халкъа боахаме производстве резервех пайда эцалга тоадерахи кхом бара режим чІоагІъярахи» долча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС-ен ВЛКСМ ЦК-ай Письмо тІа белгалъяь указанеш мишта кхоачашъю уж кхы белигга.

Дукхача бурув деттараша дакъа а доацаш из дош партийни комитете дувцаро торо елар цу даькъе пайслуш хинна кхоачамбоацараш дІадахен бурув деттача бригадашка рузкъан кхомбарех хьурмат дарен болх тоабе.

Укх шера январь бетта ерригача управлене гІолла дІалаьрхІача 99330 сома материалашта кхомбаьб. Нормах доагІачул кІезигагІа дІаукийташ хиннад доагор, электроэнерги, утяжелитель, реагенташ.

Бурув деттен вышкомонтажнии бригадашта юкъера яхь дегІаххувлача хьинаре дакъа лоац партийни группаша. Цар хьалхленца ерригача маьхерча предложенешта пропаганда ю багахьа къамаьлаш деш а гойтара агитацеца а. Производственни а общественни а балха керда формащ хьахиннай — халкъа тІахьожамхой посташ, кхомбара режимах дола социалистически декхараш кхоачашдара анализ ю звенош, иштта кхы дІахо а.

Из болх вІаштІехьбоаккхача тоъал опыт Іоаяь К. О. Загаев, С.-А. Саламгиреев, В. С. Дайаев, М. Ф. Кривоносов керте латтача партгруппаша.

Грозненски бурув деттара балхий управлене дІахо а дегІаухаш я къахьегама мастерий-новаторий, мехкдаьтта тоxкарий къаьнара дика традицеш. Дукхача хана дена уж традицеш дІайолаяьрех ба воккхагІа вола бурув детта мастер, Ленина орден лелаю коммунист И. Я. Бучнев, бурув деттариш коммунисташ Д. И. Сайхаев, Х. И. Татаев, А.-С. А. Магомедов, дизелисташ Ю. С. Поляк, И. А. Артюхов, иштта дукха кхыбараш а.

ХІанз а Сийлахь-боккхача Даьхе тІем тІа советски халкъо Котало яьккха 30 шу дизаро сийна вахте а этта хІара дийнахь дика толамаш доах тха къахьегамхоша. Къамаьл сенах да аьлча, из да къахьегама коллективерча хІара саго ший планови заданеш графикаши кхоачашъеш хиларах.

Партийни комитето хьаллаьцар коллективерча хІара саго ший производственни заданеш кхоачашъяра тІехьа яхь дІайолаяьча къахьегама мастерий болам. Шеко яц, цу хьакъехьа хІара участкера болх, масала, бурув деттача бригадай бар а хьанийцача, ши-ший хьисап долаш болга. ХІаьта а тха къахьегамхошта, районни инженерно - технологически службай кулгалхошцеи буруводеттача бригадашцеи цхьана из проблема кхоачашъе карагІдаьннад.

Дуккъала цу тайпара социалистически яхь вІаштІехьяккхар бахьан долаш хІара бурув тохача бригада коллективана хов дийнахь ше мел болх баьб. Укх тайпара кхоачашъяьй бурув деттараша январь бетта план: бурув тохара план 108,2 процент, бурув тохара сухала — 114, 7 процент, къахьегама овсарле — 105,3 процент. Ханал хьалха кхоачашдаьй бурув тохара балхаш февраль бетта а.

ХІаьта а дукха да тха балха юкъе кхоачамбоацараш а данза дисараш а. Балха ханах а бурув деттача оборудованех а лерттІа пайда эцац тхо долча, массанахьа а лерттІа вІаштІехьбаккхац къахьегам. Цехова партийни профсоюзни организацешца, боахама кулгалхошца цхьана уж дІададахара де дезар ду партийни комитето. Цу балха хьалхарча метте латт партеи правительствани директиваш, лакке латтача партийни, советски, боахама органий решенеш, тхоай сопамаш кхоачашдара тІехьа лоаттабу тІахьожам.

ДІадахача шера 27-гІча декабре пятилетка тІеххьарча шера управлене коллективо социалистически декхараш толамца кхоачашдара чакхьаха езача организационно - технически мероприятей хьакъехьа соцам тІайийцар партийни комитето.

1975 шера 14 январе партийни комитет хьежар из соцам кхоачашбар малагІча хьала тІа да. Цо, шеко йоацаш, новкъостал дир яхье дакъа лоацарашта а партийни организацена шийна а. Кхыча дешаца аьлча, тІадилла декхар кхоачашдар малагІча хьала тІа да оаха белгалду гІулакхата хьежжа.

Социалистически яхь нйслагІа пятилетка чакхйоалача шера, кхыча шерашка а санна, хургья укх лозунгагІа: «ДІадодар кІезиг а деш, дикал лакха йола продукци дукхагІа яккха!». Вешта бурув деттарий меттала аьлча, из да, хьалъеча хана кІезигагІа материалаши средствашш дІа а йохийташ дикал лакха йола скважинаш дукхагІа болх бе йолайолийтилга.

Бурув деттарий партийна организаци уж дешаш кхоачашдеча тІагІертта а хІама карагІдовлаш а хила гІерт. Цу гІулакха шортта торонаш йолаш да тхо. ЬІубенна дІадоладаьд оаха пятилетка тІеххьарий шу. Партийни документаш хувцача хана коммунистий хьинар айдир, хІаьта экономически дешаро цар анаш лакйир. Цо новкъостал ду дукхагІа дола производственни дешаш гІулакх довзаш кхоачашде, цуни цхьаца социалистически яхь дикагІа вІаштІехьяккха.

В. БЕЛЕЦКИЙ,
Грозненски бурув деттара балхий управлене партийни комитета секретарь.

ВАЙ ЛОАЛАХОЙ БОЛЧА

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ДЕЗАЛЕ

Къилбаседа - ХІирий АССР Пригородни районе къахьегаш йола коллективаш дукхагІча даькъе интернациональни я.

Октябрьски мебельни филиале къьстта дика хоалуш да из.

Эггара хьалха тхо хилар Цолоев Мусас кулгалдеча машинно-заготовительни цехе.

Йоккха коллектив я цехе къахьегаш яр — везткъа гаргга саг чувоагІаш я из. ХІаьта Цолоева кулгалдеш йола из коллектив нйслагІа пятилетка йолаеннача шера денз хьалхе лелаеш хьайоагІаш я ерригача Орджоникидзерча «Казбек» яхача фирма коллективашта юкъе. Соахка, масала, шера баьча балха итогех цо яьккхар хьалхара моттиг, ахчан премии а елар цунна. Ший хьинар кхы а айдаь, къахьега йолаеннай коллектив пятилетка тІеххьарча шера а.

Малаш ба цехе къахьегаш бараш? Уж ба эрсий, хІирий, гІалгІай, кхыча къамех бола нах. Коллективе дика къахьегачарех я Богатырева Катя. Дукха ха яц из укхаза болх бе йолаенна. Юкххьанца ший къахьегама вахар дІадоладеш волча сага санна хьалхашка халонаш эттар. Цхьабакъда новкъосташа гІо дир, де дезар дІахьийхар. ХІанз хІара бетта ший производственни декхарех дика лоархІаеш я Богатырева, хІаьта уж санна нийсача къахьегама наькъа тІа баьнна нах кІезига бац цига. Къьстта дика къахьегачарех я филиале Полонкоев Іийсас кулгалдеш йола машинни участок, хІаьта балха толамашка диллача цул тІехьаюсаш яц Парастаева Фенис доладеш йола бригада. Дика къахьег цу бригаде болх беш болча Голубева Еленас, Захарова Валентинас, Харебова Иринас, Гаглоева Дарьяс, кхы дуккхачар а.

ШИЙ ИРАЗ УКХАЗА КОРАДАЬД ЗИНАЙНА

Дукха ба шоай ираз филиалаца дийза бола нах. Из хьоахадича ца дайцача валац ХадзневгІар дезалах.

...Массехк шу хьалха укхаза ше балла дІаэцар дехаш ера кхувш йоагІа йоІ Хадзнева Эсет.

Кхоачаш ах шу а даланехьа Эсет ше болх бе йолаеар. Вай овцача цехе болабир цо из болх. Укхаза дІайицар из Ленински комсомола мугІарашка. Дукха ха ялалехьа предприяте комсомола комитета членкалла хержар, культмассови сектора доалде а оттайир. Балхара йистеяьнна дІаяхача дІацуцар ший балха а общественни а гІулакхаш наьнага, йижарашка, тІаккха цун нана а укхаза балха ера. Цул тІехьагІа укхаза ученицалла хьайцар Эсета зІамагІйола йиша Света а. Цхьа шу даьннай цу дезало цхьан предприяте къахьега. Шера тоъал хувцамаш хиннад. Хиннад уж хувцамаш Хадзневгlар вахаре а. Эсет Коммунистически парте кандидаталла дІайицай, хІаьта зІамагІйола Света Ленински комсомола мугІарашка я хІанз. Раьза я нийсача наькъа тІа баьннача ший мехкарашта царнана — Райхьант а.

ХІаьта йоккхагІйолча Эсета производственни а общественни а гІулакхаш хІанз мишта лела кхетале хала дац дукха ха йоацаш цо шийца къахьегаш йолча новкъостага Карсанова Зинайга, из отпуске яхача цо яздаь кьахат дийшача. Укх тайпара дар цо яздаьр.

— Зина, зІамига долча хана вай довзаш хиннадац, хІана аьлча хьо йоккхагІа я. Вай ханна а, тайпан а, къаман а тайп-тайпара да. Хьо хІире я, со гІалгІа я. ХІаьта а, хьо сона эггара дукхагІа еза саг я. Вай шинь мара воайла дукха дезаш, доттагІал леладеш саг вац аьлча бакъхургдац. Вай дерригаш а, укхаза къахьегаш мел дараш, гІалгІай а, хІирий а, эрсий а гуржий а, кхыча къамех мел бола нах а шоайла дукха безаш къахьегаш а бахаш а ба. ХІаьта вай кхотадаьр — вай Даьхе я. Цу Даьхено хилийтад вай цхьа дезал санна. Цудухьа да вай къахьегам безаш, дІа-юха новкъостал деш, цхьаннегара гІайгІа массане къаш, наха дикадар хилча гІаддоккхаш. Цудухьа доах вай къахьегама толамаш.

— Зина! — язду дІахо Эсета. — ДагадоагІий хьона цкъа вай коллективо социалистически декхараш тІаэцаш собрани чакхъяьнначул тІехьагІа вай хинна къамаьл? Цу сарахьа дукха дийцар вай предприяте арахецаш йола продукци мехка массайолча мийнге кхоачаш хиларал совгІа дукхача социалистически мехкашка йоалаш хиларах. Цул тІехьагІа лаьрхІар вай шинне арахеца продукци дикагІа хилийтара къовсам лоаттабе. ХІаьта цу сарахьа коллективо шера йола производственни план 25-ча декабре кхоачашъе аьнна, социалистически декхараш тІайицача, вай шинне лаьрхІар воай декхараш цхьайтта бетта кхоачашде. ХІаьта лаьрхІар, мел хала дале а, кхоачашдир вай шинне.

Вай фирмас итташ эзараш сома лоархІам бола продукци арахийцар цу шера планал совгІа. Аз кІезгІа доккхал ду, Зина, цу цифра юкъе вай шинне къахьегам хиларах.

ДІахо а хьоца социалистически яхье хила безам ба са. Цхьабакъда вайна тІехьа кхувш латт Зайченко Нина, Портнов Григорий, кхыбараш, Цудухьа къахьегаме кхы тІа а хьинар айде деза вай». Цу дешаца чакхдовл Хадзнева Эсета кьахат.

Предприяте партийни организаце секретара Хидиров Яхьяс хьахьокх тхога Хадзнева Эсета Коммунистически парте кандидаталла ше дІаэцар декхаш язъяь заявлени. Ер дешаш да цу тІа.

«Вай мехка коммунизм хьалъеча дакъа лаьца къахьегачар хьалхарча мугІаре хила безам ба са... Аз цІаккха а сай низ хьинаряй ххоадергдац из декхар кхоачашдара, лерттІа общественни болх лелабара». Ах шу совгІа ха яьнай къонача гІалгІай йоІа уж дешаш яздаь, ХІанз, наза ха яьначул тІехьагІа хьож тхо Эсета шийна хьалхашка оттадаь декхар мишта кхоачашду. ХІара бетта йола производственни план кхоачаши тІеххоачаши ю къонача кхалсага, хІаьта, техническии контрола членашта цо арахийцача продукцех гІалат даьнна корадаьдац. Цо шаьрьаь мебель къьстта дика хул.

МУСАЙ КЪАХЬЕГАМА БИОГРАФИ

Цул тІехьагІа цеха воккхагІа волча мастера Цолоев Мусас йийцар тхона кхыболча болхлой къахьегама биографеш а. Тайп-тайпара я уж. Цхьабакъда, хІаравар производства экономика дегІайоалаяра ма-могга къахьегаш ва.

Диъ-пхи шу хьалха Цолоев Мусас яьккхай Кострома яхача городерча дахчан хІамаш яра технологически институт. Цул тІехьагІа хьожавир из балха Къилбаседа - ХІирий АССР город Орджоникидзерча дахчан хІамаш яра «Казбек» яхача фирме. Производственни отдела воккхагІволча инженера балха дІаоттаву из юххьанца.

Цу хана фирмера Октябрьски филиала машинно - заготовительни цеха болх вІаштІехьбоалаш бацар. Фирма кулгалхоша дехар дир тІаккха Мусайга цу халагІйолча участка болх вІаштІехьбоаккхабалар Іа, аьнна. Дукха уйла ца еш къонача специалисто жоп делар: «Шоана со цига вахача бакъахьа хете, сона из болх дІабохьалургба мотте, оаш яххар дергда аз».

Кастта диъ шу доал Муса цу цеха кулгалдеш вола а цеха коллектив шийна хьалхашка уттадеча производственни декхарех лоархІаеш йола а. Иштта вІаштІехьдаьккхача гІулакхо торо хулийт производственни декхараш лерттІа кхоачашде, аьнна, чакхдаьккхар Мусас ший къамаьл.

М. ОСМИЕВ,
Пригородни района «Ленина байракх» яхача газета редактора заместитель.

ДИЦДАЛИЙТА ЙИШ ЯЦ

Дика толамаш доахаш чакхдаьккхар дІадаха шу тха районна хьайбаш леладераша. Хьалхашка латта декхараш толамца чакхдахара шерра социалистически яхь йоаржаяь хьинаре къахьийга 1973 шераца нийсдича дулх 17 процент, шура 3 процент дукхагІа яьккхар соахка. ХІаьта хІара кхоабача Іаттагарэ яьккха шура 100 килограмм дукхагІа хилар нйслагІча пятилетка кхоалагІча шера яьккха хинначаул. Дукха кІезигагІа хилар цамогаш хинна, кхидола бахьанаш долаш юкъерадийнна хьайбаш а.

Къьстта дика чакхдаьккхар дІадаха шу «Дружба», «Кавказ», «40 лет Октября» яхача колхозаша. НйслагІча пятилетка кхоалагІча шера яьккха хинначаул дукха хІама ца эшаш шозза дукхагІа шура яьккхар «40 лет Октября» колхозе. хІаьта «Дружба» колхозе — 12 процент, кавказаша — 11 процент дукхагІа.

Доккхеи бехктокхамеи декхараш латт нйслагІча пятилетка укх тІеххьарча шера тха района хьайбаш леладерашта хьалхашка.

ХІара кхоабача Іаттагара 2200 килограмм шура а яьккха паччахьалкхенга 5100 тонн шура, 1820 тонн дулх, 500 эзар фуъ, 25 тонн тха дохка, хІара бІаь Іатта тІехьа 90 Іасилг кхедe дош деннад цар.

ТІайица декхараш кхоачашдир, йолча торонех бизза пайда а эцаш тІехь тІайоагІача хана хьайбашкара йоаккха продукци мамогга алсамъяккхар района хьайбаш леладерий керттера декхар да. ЛаьрхІар чакхдаккхар хьайбаш Іангара дахарах тийша да. Из дика кхетаду района цхьадолча боахамий кулгалхоша. Цунна тешал ду гІулакхаша а.

Иштта, «Гудермесский» совхозе, «Кавказ» колхозе хІара дийнахьа юкъера лаьрхІача 100—150 килограмм дукхагІа шура йоакх соахка йоаккхаш хинначул. Цунца цхьана «Дружба» колхозе хІара дийнахьа йоаккха шура 300—350 килограмм кІезигагІа я дІадахача шера йоаккхаш хинначаул. Йолча торонех во пайда эц «Восточный», «Новогрозненский» совхозий хьайбаш леладераша а.

Фу бахьан долаш нийсденнад уж кхоачамбоацараш?

Эггара хьалха, боахамий кулгалхоша во тІахьожам лоаттабу фермашка беча балха. йоагІа йоакхо яц хьайбаш леладерий болх вІаштІехьбаккхара, во пайда эц Іалашдаьча доакъарах. Цунна кхом бац хьайбашта рационага хьежжа дІалац из.

Ла мегаргдолаш гІулакх дий цхьаккха тайпара кийч а ца деш хьайбашта ше ма дарра ча, декъа концентрированни доакъар луш хилар? «Гудермесский» совхоз, «Кавказ» колхоз па лаьрхІача, дерригача боахамашка цу тайпара кхоаб хьайбаш.

Шекара свекла дІаяларах района хьакъоастаяьча жомах 9237 тонн хьа ца яхьаш хІанз а шекар доаккхача заводе ул. КІезига а дукхагІдолча боахамаша кхухьа барда. Из бахьан долаш хьайбай продукци алсамъяккхара боккха пайда беш бола жом теха муж кийчбе йиш хилац цу боахамашка.

Тайп-тайпара компаненташ етташ доакъар кийчдеча помещенеш, хІаьта хьайбаш цІена леладеча фермашка йоаккха шура Іан замалахьа лаьгІлац. Из дика кхетаду «Гудермесский» совхозе. ЙІайхача, цІенача помещенешка латташ, мецца доацаш Іа доаккх цу боахама доахана. Цудухьа дІадахача шера хинначул дукхагІа шура лу цар укх шера Іай.

Шура алсамъяккха, цунга дІадодар лохде йиш хулийтача торонех бизза пайда эца беза. Барда, муж кийчбелга, хІаьта патока, концентрированни доакъар тохаш Іанарца ча кІаьдделга вІаштІехьдаккха деза хІара боахаме.

Хьайбаша дика Іа доаккхаргхиларах са тувса дезац нагахьа санна уж рационага хьежжа ший ханнахьа кхоабаш деце, доагІа Іуиал деш деце.

Из дерриге кхоачашде йиш йолаш да. Эшар фуд? Фермашка хьайбаш леладерий къахьегам лерттІа вІаштІехьбаккха беза колхозий, совхозий кулгалхоша. Іан замалахьа дукхагІйола ха фермашка болаш яккха еза зоотехникаша, ветеринарни лораша.

Духхьала административна тІахьожам лоаттабарах дукха пайда баргбац хьайбаш леладерий болх вІаштІехьбоаккхаш. ЛоархІаме да хІара къахьегамхо, специалист ше беш бола болх бехктокхаме болга кхетадеш хилар, хьадечох дог лазаш хилар. Цудухьа боахамий кулгалхоша хаддаиза йоакхо е еза наьха балхацара безам совбаккхара. Хьалхашка латта декхараш кхоачашдара шерра яхь а йоаржаяь дикагІбола болхлой морально а материально а белгалбаха беза. Дицдалийта йиш яц Іан замалехьа кхоачашданза дисар аьхки меттаоттаде хала хургдолга.

И. ЛЮТЕРОВ,
Гудермесски района юрта боахама продукци кийчъечен дикалга хьожачен паччахьалкхен инспекце инспектор.

Ярославски область. Шу долуш дизельни агрегаташ арахецача Тутаевски автозаводе олх бе йолаялийтай шера 50 эзар тонн отливкаш е низ бола йоккхагІъярех йолча чугуполитейни комплекса хьалхара аргІа. КПСС ЦК партега, советски халкъага даьча Кхайкарала жоп а луш предприяте коллективо встречни план тІаийцай еррига комплекс ханал хьалха болх бе йолаялийта а пятилетка чакхйоала шу йистедоалаш проектни мощностага — шера 100 эзар тонн отливкаш — из кхоачае а, аьнна.

СУРТА ТІА: чугунолитейни цехе автоматически формовочни линена наладка еча.

С. МЕТЕЛИЦА сурт,
ТАСС фотохроника.

«Сайна а цу зІамигача сага а хьалхара»

ТОЛЬЯТТИ. Сийлахь - йоккхача Коталон 30 шу дизар къахьегама толамашца белгалде лаьрхІад «Сайна а цу зІамигача сага а хьалхара» къахьегаргда аьнна дІаболабаь москвичий болам хьаллаьцача Волжски автозавода къонача болхлоша. Цехийи производствайн дуккхача комсомольско-кагирхой коллективашка Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тІем тІа дакъа доацаш хинарий лицевой счеташ хьайиллай.

Ленина ордена кавалера Н. Барсукова кулгалдеча механо-сборочни производства станочникий бригадо шийна а фронтовика а хьалхара болх беш тІеххоачашъю смени заданеш.

СУРТА ТІА: бригада членаш (аьрдехьара аьттехьа) А. Егорова, В. Семяновская, Л. Швецова, бригадир Н. Барсуков, Н. Тихонова.

Ю. БЕЛОЗЕРОВА сурт,
ТАСС фотохроника.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕЧА КАГИЙЧА ФЕРМАШКАРА КОМПЛЕКСАШКА КХОАЧАШ

1973 шераца нийсйича дукха а дукхагІа яьккхар хьайбай продукци 1974 шера Тернопольски областерча боахамаша. АПН корреспондента Попов Владимира дехар дарах из мишта карагІдаьннад дувц Украина Компарте Тернопольски обкома хьалхарча секретара Ярковой Ивана:

— ЧІоагІа уйла тІайохийт оаха юртбоахама производствана специализаци концентраци яра дешашта. Областе хьаьй йоккхий промышленни комплексаш, дулхеи шурийи шоай тайпара кооперативни «фабрикаш». Областа партийни организаце, уж комплексаш хьаяра хьакъехьа тІеххьара решени ше яле, специалистийн Іилмахойн новкъосталца бокъонца Іомайир Молдавеи Прибалтикеи хьайбай продукци йоаха производство вІашагІйоллара опыт. ХІаьта цул тІехьагІа мара хьалъянзар «Заповит Ильича» яхача колхозе (Теребовля юрт) областе эггара хьалхара чуоттаяь хьакхарч кхоаба механизированни комплекс а хІаьта «Подолье» яхача шекара заводера чуоттадаь доахан кхоабача колхозий юкъара комплекс а.

Теребовлянски комплекс — из я 138 эзар хьаккец пхе колхозо — лоалахоша хьакъоастаяь ворхІ эзар гектар лаьттен. ЬІарчча цхьа технологически лини а яь вІашагІтехад укхаза кха, фермаш, хьайбаш чудоаттаду конвейераш. Нагахьа санна хІаначул диъ шу хьалагІа цу пхе колхозе хьаккарч лелаяра балхах эе мара пайда боалаш хиннабеце хІанз из рентабельни хинна дІа а этта, йоккхий доходаш телаш ба. Продукце единица хьаккарга дІабода къахьегам шоззеи ахаззеи кІезигбеннаб. 1974 шера оахача лаьттай хІара 100 гектара лоархІаш 157 центнер дулх даьккхад (1973 шерарчул 30 центнер дукхагІа).

Лоаца аьлча, эксперимент дика хиннай. ХІанз Тернопольщине болх беш я хьаккий дулх доаха ткъаь итт промышленни комплекс. Белгалдовлаш хІама да, 1973 шера областерча пайда эца мегаргбола лаьттах 13 процент мара доацаш хиннача тха «фабрикаша» ерригача дулха продукцех дукха хІама ца эшаш нийса ах яьккха хилар.

Тоъал доккхий хувцамаш хиннад бежана дулх доаккхача а. Тернопольщина — свекла лелаю край. Укхаза я массехк йоккха шекара завод. Цар отходех массаза а пайда нйбаьб орта боахама гІулакха. Чуоттадаь доахан кхоаба комплексаш шекара заводашта гаргагІа хургІйолаш хьалъе лаьрхІар.

Цу тайпара эгтара хьалхара предприяти хьайнр «Подолье» яха завод хиннача, цул тІехьагІа хьахилар кхы а 10 комплекс, хІаьта царех ялх — районий юкъара. Цу предприятешка чутарьяй итташ колхозий материальни средствашш, доакъар, доахан.

Шекара заводаш йолчча яхкаьча чуоттадаь хьайбаш кхоабача предприятешка къона доахан тІаккувл духхьал ондадаллалца Іаьсий кхедеш долча шоай тайпарча боахамашкара. Цу тайпара боахам хІанз цхьа ткъаьх ба областе, хІаьта 1975 шу чакхдоалаш 60 гаргга хургда уж.

ХІанз тха областе шерроча масштабе къестаю шурен коа тІарча оалхазарий дулхи доахача производствана индустриализаци яра проблемаш. Хьалхагlе а даьча лоархІамегІа, 130 «шурий фабрико» (хІаранахьа 800—1200 бетташ етт) ер шу чакхдоалар областе йоаккхача шурий продукцех 80 процент яла еза. ХІаьта коа тІарча оалхазарий продукци йоаха производство еррига а къьстта шоай тайпарча 24 боахаме чутаръе лаьрхІад. Шозза лохлургба фуаш гулдарга бода мах.

Хьайбаш леладу комплексаш уж я-бокъонца йола, кердачеи чоалханечеи техниках шерра пайда эцаш йола промышленни предприятеш. Из лелае операторш, машинисташ, электрикаш, слесараш - наладчикаш, техникаш, инженераш — укх тІеххьарча ханналца города «моноволи» хинна специалисташ эц. Тернопольски областе кхаь шера лаьрхІа план оттаяь профессионально - технически училищашка, техникумашка, къьсттача курсашка механизаторий кадраш кийчъяра. Из ха чакхйоалаш дулха, шурий, коа тІарча оалхазарий «фабрикашка» кхы а 5250 квалифицированни специалист хоачарга.

Комплексашта лаала шерра хьалле доладеш да дукхха чуІе цІеноаш. Городерчар хьисапе дика кийчдаьча кердача цІеношка бахаргба юртара болхлой. Хьалъе лаьрхІад городерчул эсалагІа вахар хургдоацаш йола массехк поселок. Цу гІулакха эша ахча долаш да. 1974 шу чакхдоалаш а тІехьа 27 миллион сома цІена доход елар кагийча фермашкара дулхен шурийн «фабрикашка» кхачалца дІа баьккхача Тернопольски области хьайбай боахамо. Цу ахчан кІезига довца дакъа тІоргда ахархой культурни бытовойн гІулакхаш кхоачашдарга.

(АПН).

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

КЪОВСАМЕ—ЭЗАРАШ А ЭЗАРАШ А

1975 шу Дунен халкъашта юкъера кхалсага шу да аьнна хьакхайкадаьд ООН Генеральни Ассамблея XXVII сесси яьча решенегIа. Цхьабакъда тхона, англичанкашта, кхы а белгалдоал из парламенто пхи шу гаргга ха хьалхагIа тIанийца, маIача нахан кхалнахан къахьегамах цхьатарра мах тела оттабе лаьрхIа хинна закон духхьал укх шера чIоагIдала дезаш хиларах, йоах Джин Стайлза, Великобритане Коммунистически парте исполкома члена, КПВ ИК кхалнаьха отдела кулгалхочо. Из закон — Англе къахьегача кхалнаха шоай бокъонаш бахьан долаш дукхача шерашка тIагIоргтабаь лоаттабаьча къовсамах хьахиннар.

Джин Стайлзаца къамаьл деш дагIа тхо цун кабинете, газетийи журналийи бIарччача гувнаша дIалаьцача зIамигача цIалга чу. Пенашца — Iалаьмате дукха плакаташи фотографеши. Йоккха йоацача электрически товгIено, цIен че йIоах а еш, хьай цIагIа санна вагIа а къамаьл хийцца де а йиш хулийт. Англерча кхалнахагарча хьалах, цар политически, социальни, экономически проблемех, мехкарча миллионаш болча къахьегача кхалнаьха сагтонехи йоакхонахи дувц Джин Стайлза.

ХIанзарча английски обществера кхалнаьха дискриминаци хIанз а тIехьа геттара чIоагIа дIадаьржа латташ хIама да. Ийс миллион кхалсаг я Англе болх беш, вешта аьлча беррига ча балха нийзах 40 процент гаргга. Цхьабакъда цар хьегар, массаза а яхар мо, квалифицированни доаца къа да, хIаьта царех дукхагIбарий алапи маIача наьха алапел дукха а лохагIа да. Кхыметтел официальни даннешка хьежача а, цхьайолча профессиональни группашка маIача наьха ах алапел кIеззига лакхагIа мара дац. Цу тайпара хьал хувца ца далийта, белггалара «алхха кхалнаьха», хIаьта долче, кIезига мах телаш йола специальносташ юхейита гIерт предпринимателаш, дарегIа балха низ шоашта хадданза хилийтар духьа. ХIаьта цу гIулакхо къахьегача английски кхалнаьха протесташ ца хьове йиш а яц.

Кхалнаха бохам беш я иштта налогаш етта хIанзара система а юхалург ахчен кредиташи тела правилаш а. Масала, юхалург кхалсага ахча ца дала йиш я банкага, нагахьа санна цун заявлене тIа маьра кулг латташ ца хуле. Бокъонаш цхьатара яц социальни Iалашон системе а. Кхалнаха телача пенсей боарам массаза а яхар мо, маIача наха теларел лохагIа ба.

Англичанкий дискриминация бокъонаш IотеIаен дIайолаю цар вахара юххьанцарча шерашке а деиз. ЙиIнгаш мара деша ца ягIача школашка дешар эсалагIа хьех вIашагIъйина дешархой деша багIача е алхха маIабараш деша багIача школашкарчул. Кхалнех вIалла деша дIачу ца эцаш е 10—25 процент мара деша ца бохийташ я дукха лакхера дешара заведенеш. Цудухьа да, хIара эзар английски инженерах цаI мара кхалсаг ца хилар.

Английски парламенто даькхача укх массехк бIаь шера, аздора дукха ха йоацаш «Трибюн» яхача кIиранна цкъазза арадувлача журнало, бIаьнега кхочаш хиннабац цун членалла хийржа кхалнах.

— Цу тайпара хьал хила а дIахо даха а йиш йолаш дац,— йоах Джин Стайлза. — ХIанз эзараш а эзараш а болча английски кхалнаха хьинаре дакъа лоац шоай бокъонаш бахьан долаш лоаттабеча къовсаме. Кхалсага лоархIам бакъбаь тIаэцийтен экономически, социальни, культурни доакъошка цун йиззa бокъо хилийтеи гIерт уж. ХIанз ши миллиони ах миллиони кхалнах ба Англе профсоюзашка, хIаьта дIахо хадданза дукхагIа а хул. Кхалнаьха политически сакхетам лакхбалар къьгга хьахьокхаш дола масал а лаьрхIа белгалдаккха мегаргдолаш да кхалнаьха болама юкъе хьинаре дакъа лоацаш эзараш английска цIен-йоаной хилар.

— Дунен халкъашта юкъера кхалнаьха ди деждар боккхача лоархIаме хет тхона къахьега английски кхалнах кхотабаран цар мугIарий цхьоагIо чIоагIъяран. Укх шера къаьстта чIоагIа деждеш белгалдаккха лерхI цIей.

Джин Стайлза хоам бу, 8 марти Дунен халкъашта юкъера кхалсага дии деждара еррагача Англе вIашагIъехка комитеташ хиларах. Оксфорде, коммунистически парте хьинаре новкъостал а деш, 3 мартера 8 марта кхаччалца дIагIоргда чаккхдоахаргдолча гIулакхий кIира. Цун программа тIа оттадаьд шоай бокъонаш бахьан долаш кхалнаха лоаттабеча къовсама хетаяь выставкаш уттаелга, тематически кинофильмаш гойтилга, дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха болама хьакъехьа политически дискуссеш елген лекцеш ешиеген. КIиро керттера лерхIар — кхалнаьха хьала, цар йоакхонна, царна эшарашта мехка шеррача общественноста уйла тIаерзаелга.

Митингаш а еш 8 март белгалдоаккхаргда Манчестре, Бирмингеме, Кардиффе, Шеффилде, Англе кхыча городашка. Цига къамаьлаш дергда мехкарча боккхийча политически профсоюзнии деятелаша.

Соцара ше къасташ Джин Стайлза хьакхайкадир 1975 шу английски кхалнаха обществе шоай хIама чIоагIдар духьа лоаттабеча къовсаме хоадамболлаш йола этап а хинна дIаоттарга догдоахаш ше хилар.

И. МАКУРИН,
ТАСС корреспондент.

Лондон.

ЧЕХОСЛОВАКИ. В. И. Ленина цIерагIча «Шкода» яхача машиностроительни комбинате испытани е кийчъяьй электровозий кердача серех йола хьалхара образец (сурта тIа). Двигатела мощность — 10,8 эзар говра низ. Скорость — сахьата 200 километр. Советски Союза заказагIа хьабаь ба электровоз. Локомотив лехкара система автоматизаци яь я, машиниста кабинете диспетчерски радиотелефон оттаьй. Электровоза конструкцеца лоархIаме кердадар да, контактни приборашкара йоагIа ток яцар аьнна болх бе йиш йола лаьрхIа электрически тормозаш цун хилар.

ЧТК—ТАСС сурт.

Молдавски ССР. Мехка дукхача операн балетен театрашка халхара ансамблашка болх беш ба Е. Коки цIерагIча Кишиневски юкъерча музыкальни школа хореографически отделени чакхъяьккхараш.

ХIанз цу отделене дешаш 45 йиIиги кIаьнки ва. ХIара денна классашка ух уж, классически халхара лоархIамегIа йола элементаш шаьрэю балетни станока тIа. Хургболча артисташа каст-каста концерташ уттаду заводской а юртий а клубашка, дакъа лувц искусства фестивалашка.

СУРТА ТIА: кердача концертни программа репетици еча хана.

А. СИМОНОВСКЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

ЭСКАРЕ ГIУЛАКХ ДЕШ БА ВАЙ МЕХКАХОЙ

ШоллагIа шу да Гудермесера Шахразеев Салават, Грознера Алиев Iаьла, Наьсарера Боков Умалат Советски Эскаре гIулакх деш бола. Кхычахьа, цхьан подразделене Iомабенна специалисташ болаш бар уж укхаза хьакхаьчача хана.

Къонача салташа кхера ца луш, боха ца бохаш тIанийцар бирса, гаьнара Къилбаседе. Дукха ха ялалехь эскарера шоай деккхар дика кхоачашде болабелар уж.

БархI бутт дIабаьлар сиха. Цар дизза кхоачашдаьд шоай декхараш, эскаре хила йоагIа дисциплина йолаш хиннаб.

ХIанз уж классни специалисташ ба. Дукххаза а белгалбаьхаб уж гIулакх дика деш хиларах. Сийлен грамоташ еннай. Дукха ха йоацаш эскара даькъа командира уж кхебаьча даьшка - наноашка баркал оалаш письмош яздир.

ТIема говзал дика Iомаяра сов гIа, оаха общественни гIулакхаш а кхоачашду. Салават эскара даькъа спорторг ва, Iаьла — тIема листока редактор, хIаьта Умалат — ВЛКСМ комитета член ва.

Массанахьа а довкъаш, бIаргма-кхоачча тундра, хьекха шийла мухи бирса дарзи, — иштта я оаха Эскаре гIулакх деш йола моттиг. Укхаза мегаргбац шелал ца лов, эсала, дисциплина йоаца нах, барт ийгIа коллектив. ХIаьта тхо тешаме новкъостий ла. ВIаши хьож, эша гIо ду.

Кастта Эскаре гIулакх даьчакхдаргда тхо, цIадоагIаргда тхоай Нохч-ГIалгIайчене. ЦIакхаьчача майрра ала йиш хургья: «Оаха тхоай сийлен деккхар дизза кхоачашдаьд!».

Д. КАРТОЕВ,
Советски Эскара бIухо, тха штате воаца корреспондент.

ДИКА ВАХА ЙИШ ЙОЛА МОТТИГ

Читински область — Байкала дехьарча моттигашта юкъе ягара дукхагIа Iалама гайзаш йолча моттигех цаI я. 431,5 эзар квадратни километр да цун лаьтта, вешта аьлча, Швейцари санна бола итт мохк дIатIатехачул тIехьагIа. Дукха кхы а юхедусаргдар из. Цу дерригача лаьттах ах гаргадар дIалаьцад дукха бекха оакхарий хулаш йолча дикха а, кедра а, лиственница а хьунаша. Шортта чкъаьрий долаш дукха Iамарчаши хиии да областе. Дукха я укхаза пайдане тайп-тайпара оахкалаш. Цун лаьттан ченашка да дошув, слово, цинк, кхыдола металлаш.

Лаьтта а хьайбаш а леладелга дIахо дегIадоаладара Iалаьмате йоккхий торонаш я Читински областе. ХIанз укхаза я 151 колхоз, 84 совхоз. Уж дерригаш а лакха механизаци, электрификаци, радиофикаци яь боахамаш да, 12 эзар тайп-тайпара автомашинаш, дукха кхыйола юртбоахама техника я областерча колхозашкеи совхозашкеи. Цар аренашка дажаш 4 миллион совгIа жа да. ЧIоагIа дегIайоагIа областе промышленность, гIишлош ела, юрта боахам.

КПСС Централъни Комитето, советски правительства массе а хана йоакхо ю, цу юкъе Читински область а йолаш, Малхбоален СибарегIен производительни низаш дIахо дегIалоаладара. Цхьабакъда Читински областера юрта боахам дIахо дегIабоалабелга юхатетт колхозашкеи совхозашкеи болх бе нах ца тоъаро. Укхазара юрт боахама торонаш дIахо карaерзаяра эш трактористаш, комбайнераш, гIишлошъераш, хьайбаш леладераш. Укх тIехьарча шерашка вай мехка малхбузехьарча областашкара дукха нах баьхкаб Читински областе бахеи болх беи, шоай дезалаш а тIехьа. Царех дукха а дукхагIбараш дика болх беш а мел эшар долаш бахаш а ба. Царех дуккхабараш, кулгалдеча балхашка, колхозий правленей членаш, моттигерча Советий депутаташ болаш ба. Дукхачешта паччахьалкхен орденаши медалаши еннай.

Областерча колхозашеи совхозашеи безаме тIаэц керда баха баьхка дезалаш. Коа лаьтта а долаш дикача цIеношца е фусамашца Iалашбу, етт, коа тIара оалхазараш эца, чухь лелаю хIамаш эца новкъостал ду, хьалхарча деношка кхачанца Iалашбу. Юртбоахаме дика къахьегарашта шортта алапи лу.

Читински областе баха баьхкача нахах хIаранена хьабе шийдего къоабалбеш бола болх ба. КIалха бахарашца цхьана сатийна баха а, иразе вахар хьалдеш къахьега а торо я цар.

Къахьегама торонех пайда эцара йолча Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча управлене укх шера шоай дезалаш а тIехьа баха а болх бе а бохийт безам бола нах Читински областа Карымски районерча «Россия» яхача колхозе, Берзински районерча «Советий мохк» яхача колхозе, Нерчинско-Заводской районерча «Аргунский», «Зерентуйский», «Рассвет» яхача совхозашка.

Цига баха бохийт шоашца къахьега йиш йолаш шиъ, е кхы дукхагIа а (16 шерагара 55 шерага кхаччалца маIанах, 16 шерагара 50 шерага кхаччалца кхалнах) нах бола дезалаш.

Советски паччахьалкхено керда льготаш оттаяьй ГаьнаргIа Малхбоаленерча колхозашкеи совхозашкеи баха дIабаха раьза хиннача наха. Цига гIоргболаш дIачIоагIбеннача дезалашта паччахьалкхен чотах пособи лу 200 сом цIен даьнен, 75 сом хIара дезалхочоан долаш. Цунах ах дIаваха аравоалаш хьалу, хIаьта вож ах — дIакхаьчача колхозе, е совхозе болх беш шу даьлча лу. ДIабаха лаьрхIа нах мах боацаш шоаш а дIабут, цар хIамаш а дIахьу, мелла дукха яле а.

ДIа дIакхаьчача моттигашка керда тIабаьхкача дезалашта къаьстта цIенош е квартира лу. Колхозашкеи совхозашкеи бахаш а болх беш а долча хьалхарча шин шера квартирах мах бала ца безаш мукъабоалийт керда тIабаьхка дезалаш, мах боацаш доагор лу, кхыдола коммунальни гIулакхаш ду, хIаьта бархI шера подоходни налогах мукъабоалийт.

Укхаза керда баха баьхкача дезалий бокъо я 6000 сом мах бола цIенош эца, шоай доалахьа хургдолаш. Цу тайпара цIенош ийцача, цу 6000 сомах 2000 сом дIалу цIенош ийцачо кредит хьайийца 5 шу даьлиначул тIехьагIа дIадала а доладеш 15 шера. ХIаьта вож юхедиса 4000 сом цIенош ийцачоа тIера дIадоаккх паччахьалкхени боахамий чотах. Цул совгIа етт эца 600 сом а лу керда баха баьхкача дезалашта совхозо. Цунах 200 сом дIалу етт ийцачар, из ийца кхоалагIча шера дена дIателаш пхе шера. ХIаьта вож юхедиса 400 сом етт ийцачоа тIера дIадоаккх паччахьалкхени боахамеи чотах.

Читински областерча колхозийи совхозийи кулгалхоша тIахьех Нохч-ГIалгIайчухь баха нах шоайцига баха бахкa а ГаьнаргIа Малхбоаленера юрта боахам дегIабоалабеча дакъа лаца а.

Читински областерча колхозашкеи совхозашкеи ваха дIавахара, цига болхараштa паччахьалкхено оттаяьча льготай хьакъехьа моллагIа ца хоаш дола хIама къоастаде йиш я райисполкомашкарча къахьегама торонех пайда эцара болча уполномоченнешкара а, къахьегама торонех пайда эцара йолча управленегара а.

М. ГУНОЕВ,
Къахьегама ресурсах пайда эцара йолча Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча управлене начальника заместитель.

«ПЯТИЛЕТКА ЧАКХЙОАЛАЧА ШЕРА— ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАМ»

(ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗА КОНКУРС).

Нохч-ГIалгIай АССР журналистий Союза правлене бюрос дIакхайкаю «Пятилетка чакхйоалача шера — хьинаре къахьегам» яхача девизах кепатехича дикагIйолча материалий конкурс.

Статьяй, очеркий, корреспонденцей, репортажий, телерадиопередачай керттера чулоацам — болхлой, колхозхой, специалистий хьинаре къахьегам, нислагIча пятилетка халкъбоахама планаш толаме кхоачашъяра тIехьа дерригача халкъо лоаттабу къовсам ба.

Конкурса юкъе йолхаш йола материалаш коллективай а къаьст-къаьстача къахьегамхой а вахарцара бакъдола масалаши факташи йолаш хила еза. Цар тIа кIоаргга а йизза а хьахьокха еза къахьегама турпалал, яхье баьннараша вай Даьхен рузкъа совдаккха, советски вахар кхы а дикагIа, хозагIа хилийта гIерташ дешдар хьахьокха деза.

Конкурсни материалий керттера дар — советски сага, сага-къахьегамхочун, гражданина-интернационалиста сибат къаьгга довзийтар, цун къахьегамеи политическии хьинар, вахар, дог-уйла хьахьокхар да.

«Конкурса» аьнна белгало йолаш дIайохьийташ йола материалаш хьакъоастае еза республикански, районий, многотиражни газетий редакционни коллегаша, телевиденеи радиои редакционно-художественни советаша. тIаккха уж материалаш 1976 шера 1 январе дениз 30 январе кхаччалца йолча юкъагIа журналистий Союза правленега дIаяхьийта еза.

Конкурсе котбаьннараштa яла итт преми оттаьй: хьалхара премии 70 сома боарам болаш, шоллагIа ши премиц — 50 сом хIараяр йолаш, кхоалагIа пхи премиц—40 сом, хоастора ши премиц 20 сом хIараяр йолаш.

СПОРТ

КIАЛТОХАРГАХ ЛАТАР

Городе Краснодаре чакхъяьннай Къулба Россе ялхлагIча спартакиада зачетагIа кIалтохаргах летарий яхьаш. Цига Нохч-ГIалгIайчен сборни командас кхоалагIа моттиг яьккхай.

Дика толамаш даьхар СССР спорта мастера Эльдиев Павела. 48 килограмм дозал долча атлеташта юкъе дото медаль яьккхар цо. Иштта дото медаль яьккхар педучилища студента Таказов Мухьмада. Республика сборни команда вокккхагIволча тренера, дунен халкъашта юкъерча класса спорта мастера Абдулаев Сайд-Ахьмада а дото медаль яьккхар.

Иштта цу тайпара толам баьккхаб мастералла кандидата Татаев Кюреи спорта мастера, А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода слесара Братухин Викторен.

***

СПАРТАКИАДА ДIАЙОЛАЕННАЯ

ДIайолаеннай «Труд» яхача шийлоIамерча спортивни общества традиционни спартакиада. Из хетаяь я советски халкъо Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа котало яьккха 30 шу дизара. Физически культура коллективай сборни командаша яхь лелаергья волейболах, баскетболах, футболах, теннисах— деррига а итт тайпа спортивни ловзарех.

Чакхъяьннай спартакиадана чуйоагIаш йола топаш кхувсарий яхьаш.

Цига вижа уллаш, ураэтта, гои тIара иттаза топ кхосса езаш йола МВ-4 яка упражнени еш хилар 39 команда. ХIаьта цунах дукхагIдолча даькъе берригаш дика лоархIа а бир.

ЦхьоалагIча группе хьалхара моттиг яьккхар Грозненски химкомбината спортсменаша, шоллагIча моттиге я радиотехнически завода команда, хIаьта «Красный молот» завода команда кхоалагIа хилар.

ШоллагIча группе котбаьлар СПКБ завода команда топаш кхувсараш, шоллагIа моттиг «Союзавтоматстрой» опытно-экспериментальни завода спортиени коллективага я, кхоалагIча моттиге ба ГрозНИИ команда спортсменаш.

Дешара заведеней командашта юкъе хьалхара моттиг химико-технологически техникума спортсменашка я.

Къаьсттача зачете маIача наха юкъе хьалхара моттиг Б. Ларинга я (ГрозНИИ), шоллагIча моттиге ва Я. Карасиков (химкомбинат), радиозаводера М. Мирзоян кхоалагIа ва.

Спартакиада дIахо йодаш я.

О. ТИНИКАШВИЛИ.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

Тахани кхоанеи хургда

8 март

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 11 сахьат даьлча «Цхьаккха вицвеннавац, цхьаккха вицденадац» яха Коталон 30 шу дизара хетаяь кинофестиваль. «Радуга» яхача эстрадни ансамбла концерт 15 сахьат даьлча хургда 18.20. Кинозале литературни кердадаркий обзор. Кагирхой салаIара сайре 19 сахьат даьлча йолалургья.

Химикий культура Дворец. 10 сахьат даьлча Дунен халкъашта юкъерча Денна — 8-гIча марта хетаяь берий Iуйре. 11 сахьат даьлча болх беш хургда «Тоатолг» яха берий кинотеатр. 17 сахьат даьлча салоIама йолча музыка сайре. «Халкъа турпала эстафета» яха Коталон 30 шу дизара хетаяь кинофестиваль 19 сахьат даьлча хургья.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 12 сахьат даьлча Йоккхача зале Дунен халкъашта юкъерча Денна — 8-гIча марта хетадаь концерт хургда. Локхаш «Голубой экспресс» яха вокально-инструментальни ансамбль а йолаш кагирхой салаIара сайре — 19 сахьат даьлча.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 12 сахьат даьлча Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денна — 8-ча марта хетаяь Iуйре. 17 сахьат даьлча «Советски кхалнаьха сийле» яха тематически киношо хьокхургда.

Пролетбата цIерагIа культура ЦIа. 18 сахьат даьлча Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денна— 8-ча марта хетаяь «Огонек».

КИМ цIерагIа клуб. 17 сахьат даьлча Дунен халкъашта юкъерча Денна — 8 марта хетаяь сайре.

9 март

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.00—11.00. Болх беш да берийи кхелстарийи «Заманко» яха кинотеатр. 12 сахьат даьлча «Искорка» яхача клубо бераш хьех «Iомале хоза халхавала» яхача йийллача хIанзарча бальни халхара уроке. Коталон 30 шу дизара хетадаь «Цкъа сайрийна» яха халкъа драматически театра спектакль 17 сахьат даьлча. Кагирхой салаIара сайре 19 сахьат даьлча йолалургья.

Химикий культура Дворец. 10 сахьат даьлча спортивни ловзараш долалургда. «Тоатолг» яха берий кинотеатр 11 сахьат даьлча болх беш хургда. «Тха кIира» яха радиожурнал 18 сахьат даьлча хургда.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. Локхаш «Голубой экспресс» яха вокально-инструментальни ансамбль а йолаш кагирхой салаIара сайре хургья 19 сахьат даьлча.

«Красный молот» завода культура ЦIа. Филателистий клуба заняти 10 сахьат даьлча хургья. Болх беш хургья «Селкъаьнг» яха клуб. 12 сахьат даьлча болх беш хургда «Космонавт» яха берий кинотеатр.

Пролетбата цIерагIа культура ЦIа. 12 сахьат даьлча болх беш хургда «Орленок» яха берий кинотеатр. Кагирхой салаIара сайре 20 сахьат даьлча хургья.

Хьехархочун ЦIагIа. 18 сахьат даьлча Коталон 30 шу дизара хетадаь «Трибунал» яха халкъа кагирхой театра спектакль.

КИМ цIерагIа клуб. 13 сахьат даьлча Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха Денна — 8-ча марта хетадаь берий художественни самодеятельноста концерт.

ЯРМАРКА ХУРГЬЯ

1975 шера 19—20 марта респотребсоюза универсальни торгови база территоре тIа хургья кооперативни организацешка гIолла, колхозашка, совхозашка, юртбоахама кхыча организацешка кагийча оптагIа товараш доккхара йола ярмарка. Цига хургья производственно-технически изделеш, специальни литература, коллективно лелаеш йола спортивни инвентарь, кхыдола кхачанна доаца товараш.

Торгови сделка яра ярмарке воагIачунга хила деза ярмарке дакъа лаца а сделкана кIал кулг яздe а бокъо луш дола доверенность.

Ярмарка хьайийлла хургья 8 сахьат даьлча дена 16 сахьат даллалца, укх адресагIа: г. Грозный, 3-гIа Гаражный переулок, 1.

Респотребсоюз.

УЧРЕЖДЕНЕЙ, ОРГАНИЗАЦЕЙ, БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА

«СТЕПНОЙ» СОВХОЗ ДIАЙОАККХАШ Я

Совхозий Нохч-ГIалгIай республикански производственни объединене 1975 шера 24 февралe техача приказагIа Гудермесски районера «Степной» яха совхоз дIайоаккхаш я.

«Степной» яхача совхозага доахкача деккарий хьакъехьара еррига претензеш хьаьэцаргья 1975 шера 15 мартага кхаччалца.

Тха адрес: Гудермесски район, пос. Новогрозненски, «Степной» яха совхоз.

СОВХОЗА АДМИНИСТРАЦИ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

8 март

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. Iуйрийнара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30—Босбола телевидени. «Абвгдейка». 10.00 — «Дай-ноаной, шоана». 10.30 — «Поэташа — кхалнаха». Передачана юкъе дакъа лоацаш ба поэташ Щипачев, Рождественский, Кулиев, Кугультинов, Иванов. 11.00 — «Iуйрийнара почта» яха музыкальни программа. 11.30 — Босбола телевидени. ДикагIа дола товараш — дукхагIа. 12.00 — Сийлахь-йоккхача Коталон 30 шу дизарга. «Сатем байна са ираз» яха телевизионни документальни фильм. 12.50 — «УнахцIено» яхача программа почта. 13.20 — Босбола телевидени. «Москвичка» яха телевизионни клуб. 14.35 — Дицлургдоаца киноленташ. «Правительства член» яха художественни фильм. 16.30—Босбола телевидени. «Доавол дехьарча хьалхьший бIаргацца Советски Союз». 16.45 — Босбола телевидени. Ког-соалозаш фигурни хахкарах йола дунен чемпионат. Кхалнах. Ший лоIачах йола программа. Колорадо — Спрингсера передача (США). 18.00 — «Ираз долаш хилда шо!». Кхалнаха йола передача. 18.55 — Босбола телевидени. «13 гIанд» яха телевизионни зIамига театр. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. «Голубой огонек». Дунен халкъашта юкъерча кхалнаьха денна 8-ча Марта хетаяь дезача ден выпуск. 23.30 — Босбола телевидени. ДIакъайлача помещенера яйгача атлетиках йола Европа чемпионат. Польшера передача. Йистеьлча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

16.30 — Сийлахь-йоккхача Коталон 30 шу дизарга. «ЦIенача уйланца». 16.50 — «Салют, Мария» яха художественни фильм. 1-гIа сери. 18.00—Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. «Чиполлино» яха мультфильм. 18.55 — «Шоана хьамсара кхалнах». Концерт (гIалгIай меттала). 19.25 — «Яхь» яха документальни фильм.

9 март

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. Бераштa йола Iуйрийнара гимнастика. 9.20—Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. «Гургал бетта сахьат». 10.00 — Советски Союза гIулакх деш ва. 11.00 — «Из тамаш йола саг Андерсен ва» яха телевизионни спектакль. Ленинградера передача. 12.00 — Босбола телевидени. «Музыкальни киоск». 12.30 — «Юртара сахьат». 13.30 — Концерт. 13.50 — ТIема шераш дагалаьца. «Актриса» яха художественни фильм. 15.05 Босбола телевидени. Хьамсара кхалнах шоана дола концерт. 15.45 — Телевизорашка хьожарий хаттарашта жоп лу политически обозревателa Жуков. 16.30 — Босбола телевидени. Ког-соалозаш фигурни хахкарах йола дунен чемпионат. Ший лоIамах йола программа. Колорадо — Спрингсера передача (США). 18.00 — «Къона ленинхо» яха пионераштен дешархоштен дола телевизионни журнал. 18.40 — Босбола телевидени. «Нах а манекенаш а» яхача телевизионни художественни фильма премьера. КхоалагIа фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. «Концертни студе Останкине тIахьех». Эстрадни концерт. Йистеьлча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

15.10 — «Зорька» (гIалгIай меттала). 15.40 — «Салют, Мария» яха художественни фильм. (2-гIа сери). 16.45 — Музыкальни орбите тIа. «Илли доах Лидия Мясниковас». 17.15 — «Берий радиои телевидении концерт» яха телевизионни фильм. 17.40 — Документальни фильма кинозал. 18.00 — Кердадараш. 18.15— Босбола телевидени. Мультфильмай программа.

РАДИО

8 март

6.30 — Дунен халкъашта юкъера кхалнаьха ди. КПСС обкома бюро членалла йолча кандидата, халкъа тIаьхьожама комитета председатела Саламовай выступлени (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55—Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск. 8.55 — Ашараш. 13.00 — «Кхалсага хетадаь мугIараш» яха радиокомпозици (гIалгIай меттала). 13.20 — «Хьамсара кхалнах, цIей даькъала хилда шун» яха концерт (нохчий меттала). 14.00 — «Тахан кхалнаьха цIей да» яха радиокомпозици (гIалгIай меттала). 14.30 — «Депутата ираз». СССР Лакхехьарча Совета депутатах Черкуновайх йола очерк. 14.55 — Ашараш. 15.15 — ТIема шерий иллеш. КхоалагIа передача. 16.00 — «Кавказа Iуйре» яха радиожурнал.

9 март

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — «Юртара Iуйре» (нохчий меттала). 8.25 — Шоана дукхаеза ашараш. 13.00 — «Це сийгаш» (гIалгIай меттала). 13.30 — Ашараш. 13.40 — «Атенст» яха радиожурнал (нохчий меттала). 14.00 — «Самукъаерча талгIе тIа» яха радиокомпозици (нохчий меттала). 14.20 — «Советски эскара бIухошкара музыкальни моаршалаш» яха концерт (гIалгIай меттала). 15.15 — Сийлахь-йоккхача коталон 30 шу дизара вакъа долхаш. Вай долча хьоашалгIа ба Коталон параде дакъа лоацаш хиннараш. 15.30 — КIирандийнахьара ашарий программа. 16.00 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск. 16.30 — «Общественни порядкана ха тIа» яха радиожурнал. 16.50 — Ашараш. 18.30—Иллеца дотгагIал дараштa (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознея хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, цхьайцайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гIолла 2—7, Грозне 5—7 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоанеи ломмеи морхаш а йолаш, цхьайцайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсашка 4—9 градус шелал, деношка 1—6 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; белхтокхама секретара—3-34-38; партийни вахарев культурав отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры—3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии—2-54-30.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Револющe проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

Заказ № 1757.